

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор
Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти

_____ М.М. Бріль

_____ 2019 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Пісенна скарбничка українського народу

Навчальний посібник
з музичної літератури
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
для мистецьких закладів початкової освіти

Київ – 2019

Укладачі – викладачі музично-теоретичних дисциплін Черкаської дитячої школи мистецтв:

Е.О. Барикіна	викладачка вищої категорії, викладачка-методистка
С.А. Голуб	викладачка вищої категорії, старша викладачка
С.Г. Казакова	викладачка вищої категорії, старша викладачка

Рецензенти:

Т.М. Корнакова	викладачка-методистка вищої категорії Дитячої школи мистецтв м. Славутича
О.А. Климюк	старша викладачка вищої категорії музично-теоретичних дисциплін Луцької музичної школи №1 ім. Фридерика Шопена

Відповідальна за випуск: В.М. Зінченко

Рекомендовано
на засіданні методичної ради
Черкаської дитячої школи мистецтв
(протокол № 02 від 25 березня 2019 р.)
© Барикіна Е.О., 2019 р.
Голуб С.А., 2019 р.
Казакова С.Г., 2019 р.
© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2019 р.

Евеліна Барикіна

Світлана Голуб

Світлана Казакова

Пісенна скарбничка українського народу

Навчальний посібник з музичної літератури

для мистецьких шкіл

2019

ЗМІСТ

Вступ	8
КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР	
Колядки	
1. Добрий вечір тобі, пане господарю	9
2. Нова радість стала	10
3. Ясна зоря	10
4. Коляд, коляд, колядниця	11
5. Спи, Ісусе, спи	11
6. Пречистая Діва	12
Щедрівки	
7. Щедрик	13
8. Ой сивая зозуленька	13
9. Меланка	14
10. Ой учора із вечора. Маланка	14
11. Коза	15
12. Ну-ка, панове, господарове. Коза	15
Веснянки	
13. Благослови, мати, весну закликати!	16
14. Подоляночка	16
15. А вже весна	17
16. Прийди, прийди, сонечко	17
17. Прилетіла перепілонька	17
18. Вербовая дощечка	18
Купальські пісні	
19. Ой, на Купала, Купалочка	19
20. Ой хто в тому лісі стукає – гукає?	19
Жниварські пісні	
21. Ой літає соколونько	20
22. Ой паночку наш	20
23. Женчичок-бренчичок	21
24. Вийшли в поле косарі. Косарська	22
РОДИННО-ОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР	
Колискові	
25. Котику сіренький	23
26. Ой ходить сон коло вікон...	24
27. Ой ну, люлі, люлі	24
Весільні пісні	
28. Ой сивая зозуленька	25
29. Ой плетіть ся вінки, плетіт	26
30. Тече річка невеличка	26
31. Чи се ж тії чоботи?	27

НЕОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР

Дитячий фольклор

32.	Іди, іди, дощику	28
33.	Ходить гарбуз по городу	28
34.	Був собі журавель	29
35.	Павук сірий, волохатий	29
36.	Я коза ярая	30

Жартівливі пісні

37.	Дівка в сінях стояла	31
38.	Грицю, Грицю, до роботи	31
39.	І шумить, і гуде	32
40.	Добривечір, дівчино	33
41.	Заспіваймо пісню веселеньку	33
42.	За городом качки пливуть	34
43.	Із сиром пироги	35
44.	Ой лопнув обруч	35
45.	Та казала мені Солоха, прийди	36
46.	Очерет тріщить	37
47.	Ой на горі два дубки	37

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕПОС

Історичні пісні

48.	Ой на горі та й женці жнуть	38
49.	Гей, не дивуйтесь, добрії люди	39
50.	Ох, у неділеньку рано-пораненьку	39
51.	Ой, п'є Байда	40
52.	Максим, козак Залізник	40

ЛІРИЧНІ ПІСНІ. БАЛАДИ

Соціально-побутові пісні

53.	Над річкою бережком	41
54.	Стоїть явір над водою	42
55.	Ой гай, мати	43
56.	Козака несуть	43
57.	Ой у полі могила	44
58.	Їхав козак на війноньку	44
59.	Пливе човен	45

Родинно-побутові пісні

60.	Ой ти, дівчино	46
61.	Туман яром	46
62.	Зелена рута	47
63.	Ой не світи, місяченьку	47
64.	Ой у полі вітер віє	48
65.	Ой з-за гори кам'яної	49
66.	Мала мати одну дочку	50
67.	Якби мені не тиночки	50
68.	У сусіда хата біла	51

69.	Ой у полі верба	51
70.	Пряля	52
71.	Марусенька по саду ходила	53
72.	Вечір на дворі	53
73.	Налетіли журавлі	54
74.	Чорнії брови, карії очі	55
75.	Цвіте терен	55
76.	Копав, копав криниченьку	56
77.	В кінці греблі шумлять верби	57
78.	Як не женився, то й не журився	57
79.	Несе Галя воду	58
80.	Не питай, чого в мене заплакані очі	59
81.	Гаю, гаю, зелен розмаю	59
82.	Місяць на небі	60
83.	Червоная калинонька	61
84.	Приїхали три козаки	61
85.	Ой ти знав	62
86.	Ой вербо, вербо	63
87.	Ой хмелю ж мій, хмелю	63
88.	Закувала зозуленька	64
89.	Ой у лузі калина стояла	64
90.	Ой гиля, гиля, гусоньки, на став	65
91.	Розпрягайте, хлопці, коней	65
92.	Ой чий то кінь стоїть	66
93.	Ой у вишневому саду	67

Балади

94.	Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці	68
95.	Побратався сокіл з сизокрилим орлом	69

ТАНЦЮВАЛЬНІ ПІСНІ

96.	Гопак «Гречаники»	70
97.	Од Києва до Лубен. Козачок	71
98.	Ой легойка коломийка	71
99.	Коломийка (парубоцька)	72
100.	Кину кужіль. Шумка	72
101.	Метелиця	73
102.	Аркан	73

ПІСНІ ЛІТЕРАТУРНОГО ПОХОДЖЕННЯ

103.	Їхав козак за Дунай (муз. і сл. С.Климовського)	74
104.	Зоре моя вечірняя (муз.О.Керекеша, сл.Т.Шевченка)	75
105.	Думи мої, думи мої (муз.М.Лисенка, сл.Т.Шевченка)	75
106.	Заповіт (муз.Г.Гладкого, сл.Т.Шевченка)	76
107.	Така її доля (муз.В.Заремби, сл.Т.Шевченка)	77
108.	Реве та стогне Дніпр широкий (муз.Д.Крижанівського, сл.Т.Шевченка)	77
109.	Стоїть гора високая (муз.М.Лисенка, сл.Л.Глібова)	78

110.	Тихо над річкою (муз.П.Батюка, сл.С.Черкасенка)	79
111.	Дивлюсь я на небо (муз.Л.Александрової, сл.М.Петренка)	79
112.	Чуєш, брате мій (муз.Л.Лепський, сл.Б.Лепський)	80
113.	Ніч яка місячна (муз.М.Лисенка, сл.М.Старицького)	81
114.	Не щебечи, соловейку (муз.М.Глінки, сл.В.Забіли)	82
115.	Гуде вітер вельми в полі (муз.М.Глінки, сл.В.Забіли)	83
116.	Вечірня пісня (муз.К.Стеценка, сл.Т.Шевченка)	84
117.	Стоїть явір над водою (муз.С.Гулака-Артемівського, сл.народні)	84
118.	Стоїть явір над водою (муз. і сл. Г.Сковороди)	85
119.	Ой ти, пташко жовтобока (муз. і сл. Г.Сковороди)	86
120.	Там, де Ятрань круто в'ється (муз.народна, сл.А.Шашкевича)	87
121.	Гандзя (муз. і сл.Д.Бонковського)	88
122.	Летить галка через балку (муз.народна, сл.Т.Шевченка)	89
123.	Закувала та сива зозуля (муз. і сл. П.Ніщинського)	89
124.	Гімн України (муз.М.Вербицького, сл.П.Чубинського)	90
125.	Боже Великий, Єдиний (муз.М.Лисенка, сл.О.Кониського)	92

АВТОРСЬКІ ПІСНІ В МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

126.	Пісня про рушник (Муз.П.Майбороди, сл.А.Малишка)	94
127.	Два кольори (Муз.О.Білаша, сл.Д.Павличка)	95
128.	Києве мій (Муз.І.Шамо, сл.Д.Луценка)	96
129.	Червона рута (Муз. і сл.В.Івасюка)	97
130.	Ой летіли дикі гуси (Муз. І.Поклада, сл.Ю.Рибчинського)	99
131.	Черемшина (Муз.В.Михайлюка, сл. М.Юрійчука)	101
132.	Чорнобривці (Муз.В.Верменича, сл.М.Сингаївського)	102
133.	Моя стежина (Муз.П.Майбороди, сл. А.Малишка)	103
134.	Гуцулка Ксеня (Муз.Я.Барнича, сл.народні)	104
135.	Пісня про матір (Муз. І.Поклада, сл. Б.Олійника)	105

МУЗИЧНІ ПРИКЛАДИ З ОПЕР

Опера «Коза-Дерева» М.Лисенка		
136.	Пісенька Лисички	107
137.	Пісня Кози «Горе мені, горе!»	107
138.	Пісня Кози «Я Коза-Дерева»	108
139.	Пісня Зайчика	108
140.	Пісня Вовчика	109
141.	Пісня Рака	109
142.	Пісня Ведмедя	110
143.	Звірячий гурт	110
Народна опера «Наталка Полтавка» І.Котляревського в редакції М.Лисенка		
144.	Пісня Наталки «Віють вітри»	111
145.	Пісня Петра «Сонце низенько»	112
146.	Пісня Наталки «Ой я дівчина Полтавка»	112
147.	Пісня Виборного «Ой під вишнею»	113
148.	Пісня Петра «У сусіда хата біла»	114

149.	Пісня Возного «Всякому городу нрав і права»	114
150.	Пісня Миколи «Та нема в світі гірш нікому»	115
	Опера «Запорожець за Дунаєм» С.Гулака-Артемовського	
151.	Романс Оксани «Місяцю ясний»	116
152.	Пісня Карася «Ой щось дуже загулявся»	116
153.	Каватина Карася «Тепер я турок, не козак»	117
154.	Пісня Одарки «Ой казала мені мати»	118
155.	Арія Андрія «Блаженний день, блаженний час»	119
156.	Фінал «Там за тихим, за Дунаєм»	120
	Опера «Тарас Бульба» М.Лисенка	
157.	Пісня Кобзаря «Ой кряче ворон»	121
158.	Пісня Тараса «Гей, літа орел»	122
159.	Хор запорожців «Гей, не дивуйте, добрії люди»	123
160.	Хор запорожців «Засвистали козаченьки»	125
	 Список використаної літератури	 126

ВСТУП

Навчальний посібник рекомендований учням мистецьких шкіл 3-8 класів (8-ми річний термін навчання) і 1 - 6 класів (6-ти річний термін навчання). Даний посібник створений відповідно до програми «Українська та зарубіжна музичні літератури» для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання) 2008 р.

В посібнику зібрані приклади українських пісень, які поділені на розділи:

- ✚ український фольклор (за жанрами);
- ✚ авторська пісня українських композиторів другої половини ХХ ст.;
- ✚ приклади вокальних номерів з опер українських композиторів, які вивчаються за програмою.

Особливістю даного навчального посібника є те, що автори поєднали дві основні музично-теоретичні дисципліни – музичну літературу та сольфеджіо, тобто міжпредметний зв'язок, такий необхідний і актуальний в наш час.

Так, приклади українських пісень подані в оригінальному вокальному варіанті повністю зі словами, щоб учні мали уявлення про зміст даного твору, та в інструментальному групуванні (з позначкою іq), зручному для читання з листа на уроках сольфеджіо, вміли визначити автора і назву твору за нотним записом, записати вербальний текст до нотного прикладу у жанрі вокальної музики. Така форма подання музичних тем дає можливість не тільки закріпити на уроках сольфеджіо матеріал, вивчений на уроках з музичної літератури, але й навчитися сольфеджувати українські фольклорні та авторські твори, які є духовною скарбницею українського народу.

Таким чином, на думку авторів, в навчальному посібнику поєднуються теоретичні та практичні форми роботи на уроках сольфеджіо та музичної літератури, що є дуже актуальним в сучасному навчанні. Укладачі сподіваються, що даний посібник стане корисним для учнів та викладачів мистецьких шкіл.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Бодак Я.* Українська та зарубіжна музичні літератури: методичний посібник-конспект для викладачів початкових і середніх навчальних закладів культури і мистецтв України
2. *Гукова В.* Робочий зошит з української та зарубіжної музичної літератури. Основний курс. Розділи XI-XII. «Українська музика і світова музична культура» та «Музична культура України другої половини XIX початку XX століття». Суми : Видавництво: Вінниченко М.Д., 2015
3. *Гукова В.* Робочий зошит з української та зарубіжної музичної літератури. Основний курс. Розділи XVII-XVIII. «Українська музична культура середини XX – початку XXI століття», «Музичні традиції регіонів». Суми : Видавництво: Вінниченко М.Д., 2015
4. *Кияновська Л.* Українська музична культура. навч. Посібник. Київ : ДМЦНЗКМ, 2002
5. *Кулик В.* Робочий зошит з української та зарубіжної музичної літератури. Початковий курс. Розділ V. «Українська народна музична творчість». Суми: Видавництво: Вінниченко М.Д., 2016
6. *Лісецький С.* Українська музична література для 4-5 класів ДМШ. Київ : Музична Україна, 1991
7. *Лісецький С.* Українська музична література для 6 класу ДМШ Київ : Музична Україна, 1991
8. *Лісецький С.* Українська музична література для 7 класу ДМШ Київ : Музична Україна, 1993
9. *Нотне видання «Музична школа», випуск №20.* Київ : Компанія «Менеджмент-XXI», 2019
10. *Стоїть явір над водою.* Українські народні пісні ред. В.М. Пономаренко. Київ : Музична Україна, 1993
11. *Українська та зарубіжна музичні літератури.* Програма для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навч.закладу (школи естетичного виховання) / упоряд.: Я.А.Бодак та ін., Київ : ДМЦНЗКМ, 2008

Календарно-обрядовий фольклор

Колядки

Колядки -- це величальні пісні, які співали на Різдво Христове з 7 по 19 січня.

Колядники в піснях бажали добробуту, щастя й здоров'я,
а подарунки називалися Колядою.

1. Добрий вечір тобі, пане господарю.

Помірно

Доб-рий ве - чір то - бі па - не гос - по - да - рю,
ра - дуй - ся! Ой ра - дуй - ся зем - ле,
Син Бо-жий на-ро-див-ся!

2. Застеляйте столи та все килимами, радуйтеся!

Ой радуйтеся, земле, Син Божий народився!

3. Та кладіть калачі з ярої пшениці, радуйтеся! Приспів.

4. Бо придуть до тебе три празники в гості, радуйтеся! Приспів.

5. А той перший празник -- Різдво Христове, радуйтеся! Приспів.

6. А той другий прзник -- Святого Василя, радуйтеся! Приспів.

7. А той третій празник -- Святе Водохреща, радуйтеся! Приспів.

8. Хай святкує з нами вся наша родина, радуйтеся! Приспів.

9. Вся наша родина, славна Україна, радуйтеся!

Ой радуйтеся земле, Син Божий народився!

Застеляйте столи та все килимами, радуйтеся!
Ой радуйтеся, земле, Син Божий народився!

2. Нова радість стала.

Andantino

Но-ва ра - дість ста - ла, я - ка не бу - ва - ла,
над вер-те - пом зір - ка яс - на у-весь світ о - сі - я - ла.

2. Де Христос родився, з діви воплотився,

Як чоловік, пеленами убого повився.

3. Пастушки із ягнятком перед тим дитятком

На колінця припадають, Царя-Бога вихваляють

4. - Ой ти, Царю, Царю, небесний Владарю,

Даруй літа щасливії цього дому господарю.

5. Цього дому господарю і цій господині,

Даруй літа щасливії нашій славній Україні!

3. Ясна зоря.

Весело

Яс - на зо-ря всьо-му сві - ту звіс-ти - ла, У вер-те-пі між яг-ня-ти
Що Пре-чис-та Ді - ва Си - на зро-ди - ла.
на сі - ні сте-лить Ма-ти пос-тіль-ло-же Ди - ти - ні.

Под головку стелить зілля пахуче,

Щоб не гризла та солома колюча,

Бо у неї для Дитинки малої

Ані пуху, ні перинки м'якої.

Як почули те знадвору пташата,

Як клопоче бідна Мати Дитяти,

Позліталить, позносили по пір'ячку м'якому

І стелили теплим пухом солому.

4. Коляд, коляд, колядниця.

Vivace

Ко - ляд, ко - ляд, ко - ляд - ни - ця, доб - ра з ме - дом па - ля - ни - ця,

а без ме - ду не та - ка, дай - те, дядь - ку, п'я - та - ка!

Коляд, коляд, колядниця,

Дайте гривник золотий.

Добра з медом паляниця,

Одчиняйте скриньку

Й а без меду не така,

Та давайте сливку,

Дайте, дядьку, п'ятака,

Одчиняйте сундучок

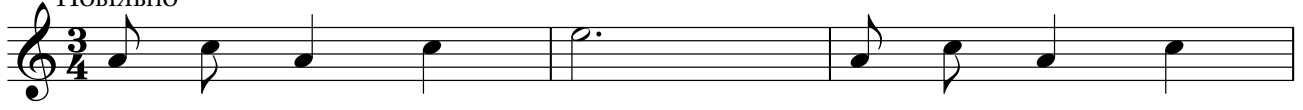
А п'ятак то замалий

Та давайте п'ятачок.

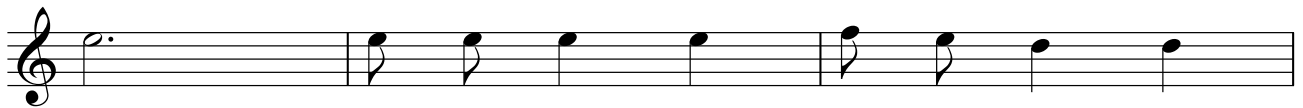

5. Спи, Ісусе, спи.

Повільно

Спи, І - су - се, спи, спа - тонь - ки хо -

ди! Я те - бе му ко - ли - са - ти,

пі - сень - ка - ми при - сип - ля - ти: лю - лі, сер - день -

ко, лю - лі... Спи, І - су - се, спи...

2. Спи, Лілейко, спи, головку склони,

Ту на рученьки Марії,

Бач, Вона Тебе леліє:

Люлі, серденько, люлі...

3. Спи, Убогий, спи, рученьки зложи!

Йосифа, що лиш не видати,

Несе хлібця тобі дати:

Люлі, серденько, люлі...

4. Спи, Терпіне, спи, очка зажмури!

Не питай, що колись буде

Що зготовлять хрест ті люди...

Люлі, серденько, люлі...

5. Спи, Зірничко, спи, сни про небо, сни!

Слава Богу в вишних буди,

Мир на землі, благо людям!

Люлі, серденько, люлі...

6. Спи, Ісусе, спи, серце вітвори!

Най при Ньому спочиваю

Ту на землі і там в раю

Люлі, серденько, люлі...

6. Пречистая Діва.

Помірно

Пре-чис-та-я Ді-ва Си-на по-ро-ди-ла. Ой та так так ра-но.

Ой ра-но ра-нень-ко, ра-дуй-ся зем-лень-ко, Хрис-тос ро-див-ся!

А за блеском зорі ідуть в покорі Три Царі,
Три Царі, зіздарі і приносять дари Христови в офіру.
І ми також нині, Ісусу Дитині поклін всі,
Поклін всі віддаймо і прославляймо щирим,
чистим серцем.

Ангели співають, Пастирям звіщають. Слава
Слава на небі, а спокій на землі,
всім людям спасене.
І Пастирі спішно біжать утішно, щоб Христа,
Щоб Христа вітати і поклін віддати на сні.

Щедрівки

Щедрівки - теж величальні українські народні обрядові пісні, які виконують на Щедрий вечір.

Їх співають з 13 січня аж до 15 лютого - свято Стрітєння, коли зима зустрічається з весною.

Щедрівки характерні тільки для українського фольклору.

В них бажають багатства, успіхів у новому землеробському році, приплоду худоби, роїння бджіл.

7. Щедрик.

Allegro

Ще- дрик, щед- рик, щед - рі-воч- ка, при - ле - ті - ла лас - ті-воч- ка,

ста - ла со - бі ще - бе - та - ти, гос - по - да - ря ви - кли-ка - ти.

2. Вийди, вийди, господарю,

Подивися на кошару,

Там овечки покотились,

А ягнички народились.

3. В тебе весь товар хороший.

Будешь мати мірку грошей.

Хоч не гроші, то полова,

В тебе жінка чорноброва.

8. Ой сивая зозуленька.

Andante

Ой си - ва - я та і зо - зу - лень - ка. Щед - рий ве - чір,

доб - рий ве - чір, доб - рим лю - дям на здо - ро - в'я!

Усі сади та і облітала. Приспів.

А в одному та і не бувала. Приспів.

А в тім саду три тереми. Приспів.

У першому -- красне сонце. Приспів.

У другому -- ясен місяць. Приспів.

У третьому -- дрібні зірки. Приспів.

Ясен місяць -- пан господар. Приспів.

Красне сонце -- жона його. Приспів.

Дрібні зірки -- його дітки. Приспів.

9. Меланка.

Рухливо

Приспів

Щед рий ве чір, доб рий ве чір, доб рим лю дям на весь ве чір! На ша Ме-лан ка
На ша Ме-лан ка

як чо-ти-ри ду - би, пус - тить до ха - ти, гу - ля-ти бу - де!
як чо-ти-ри дош-ки, пус - тить до ха - ти, погу - ля-ти трош-ки!

Наша Меланка з Дністра була,

На камені ноги мила,

З Дністра воду ба й носила. Приспів.

Тонкий фартух замочила. Приспів.

З Дністра воду ба й носила,

Повій, вітре буйнесенький,

На камені ноги мила. Приспів.

Висуш фартух тонесенький. Приспів.

10. Ой учора із вечора. Маланка

Помірно

Ой у - чо - ра із ве - чо - ра пас - ла ма - лан - ка

два ка - чу - ра, пас - ла Ма - лан - ка два ка - чу - ра.

2. Ой, пасла, пасла, загубила,

Йому Маланка їсти носить.

А шукаючи -- заблудила.

5. Ой, нехай тай вона погуляє,

3. Приблудилася к чистому полю,

Як шука-риба по Дунаю.

Аж там Василько плужком оре.

6. Як шука-риба з окуньцями,

4. Оре, оре, оре, сам плуг заносить,

Наша Маланка з молодцями.

11. Коза.

Доб-рий ве чір вам, чи ви ра-ді нам? Ми не са-мі йдем, ми ко-зу ве-дем.

Дід козу веде, а вона не йде	Де коза хвостом, там жито кустом.
Дід козу віжками, а вона ріжками.	А в Михайлівці всі хлопці стрільці --
Го-го-го, коза, го-го-го, сіра, го-го-го, біла,	Встрелили козу в правеє ушко,
Ой розходися, розвеселися	В правеє ушко, в саме сердушко.
По всьому дому, по веселому.	Тут коза впала, не жива стала,
Де коза ходить, там жито родить,	А міхоноша бере дудочку,
А де не бува, жито вилягла	Надима козі та й у жилочку.
Де коза ногами, там жито копами,	Уставай, коза, вставай, сірая,
Де коза рогами, там жито стогами.	Господиня йде, ковбасу несе,
Де коза туп-туп, там жита сім куп,	Мірку гречечки на варенички,
	Та й ще голубець, на цьому -- кінець!

12. Ну-ка, панове, господарове. Коза.

Ну - ка, па - но - ве, гос - по - да - ро - ве,

пос - тань - те в ря - ду, я Ко - зу ве - ду.

Бігла Козинька до господаря...	Устань, Кізонько, та й не лінуйся,
Дід вдарив Козу по лівім вуха,	Пану хазяїну в ноги вклонися,
Вот Коза впала, здохла, пропала.	Ще й хазяєчці -- нашій паночці,
Їде хазяїн, кулибу несе,	Щоб добра була, ще й сто грам дала.
Ще й куленицю, ще й паляницю,	Щоб наша Коза весела була.
Ще й кусок сала, щоб наша Коза	А діду пиріг -- щоб Козу стеріг!
Ситая стала.	Добрий вечір!!!

Веснянки

Пісні весняного періоду співають на честь Ярила Сонця.

Їх співали з 22 березня (весняне рівнодення) аж до Зелених свят 8 червня.

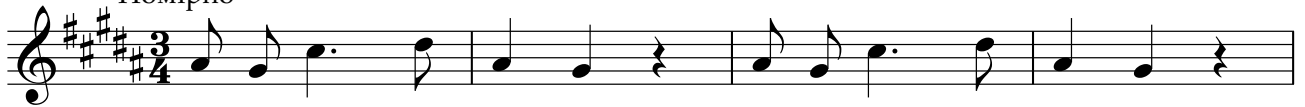
Веснянки -- переважно дівочі пісні, які співали з хороводами, танцями, іграми.

В них закликали весну, вшановували природу, сподівалися на добрий врожай, мріяли про власне щастя.

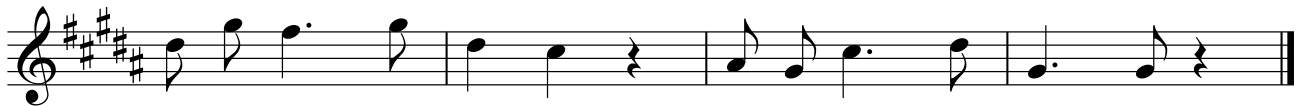
Характер цих пісень м'який, лагідний, радісний.

13. Благослови, мати, весну закликати!

Помірно

Бла-го-сло - ви, ма - ти, вес-ну за - кли - ка - ти!

Вес-ну за - кли - ка - ти, зи-му про - вод - жа - ти!

14. Подоляночка.

Moderato

Десь тут бу-ла по-до-ля-ноч-ка, десь тут бу-ла мо-ло-де-сень ка. Тут во-на сі-ла,

тут во-на впа-ла, до зем-лі при-па-ла, сім літ не вми-ва-лась, бо во-ди не ма-ла.

Ой, устань, устань, подоляночко,

Біжи до Дунаю,

Ой, устань, устань, молодесенька!

Бери молоденьку,

Умий своє личко, та личко біленьке,

Бери ту, що скраю!

15. А вже весна.

Allegro

А вже вес - на, а вже крас - на, із стріх во - да кап - ле,
із стріх во - да кап - ле, із стріх во - да кап - ле.

The musical score for 'А вже весна.' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It consists of three staves. The first two staves contain the vocal line with lyrics, and the third staff contains the piano accompaniment. The tempo is marked 'Allegro'.

16. Прийди, прийди, сонечко.

Allegretto

При - йди, при - йди, со - неч - ко, під мо - є о - ко - неч - ко,
бу - де - мо ся грі - тись як ма - лень - кі ді - ти.

The musical score for 'Прийди, прийди, сонечко.' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of three staves. The first two staves contain the vocal line with lyrics, and the third staff contains the piano accompaniment. The tempo is marked 'Allegretto'.

17. Прилетіла перепілонька.

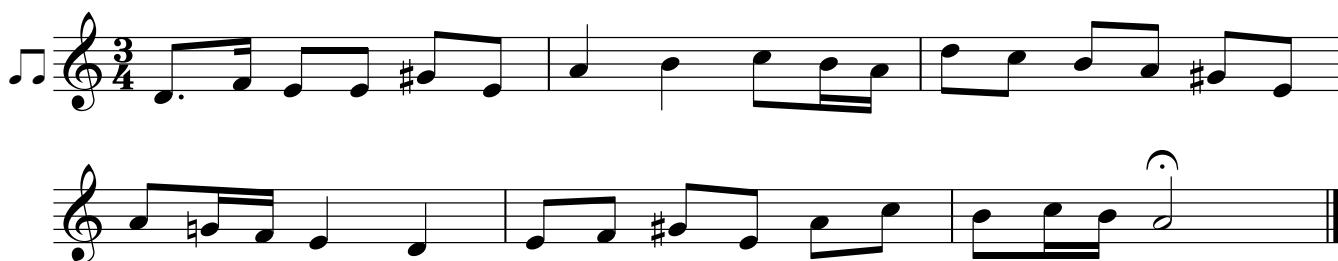
Журливо

При - ле - ті - ла пе - ре - пі - лонь - ка
у зе - ле - ну та ду - брі - вонь - ку,
при - ле - ті - ла, за - жу - ри - ла - ся.

The musical score for 'Прилетіла перепілонька.' is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It consists of three staves. The first two staves contain the vocal line with lyrics, and the third staff contains the piano accompaniment. The tempo is marked 'Журливо'.

Ой зелена ж дубрівонько,
 Ой бідная ти голівонько,
 Що рано тебе спустошено.
 Що рано тебе спустошено!
 На траву-сіно покошено,

Зосталося лиш трой-зіллячко.
 Перше зіллячко -- барвіночок,
 Друге зіллячко -- василечки,
 Третє зіллячко -- любисточок.

18. Вербовая дощечка.

Помірно

-- Де ти, Насте бувала, бувала, бувала,
 Як діброва палала, палала, палала?
 -- Решетом воду носила, носила, носила.

Тай діброву гасила, гасила, гасила.
 Вербовая дощечка, дощечка, дощечка,
 По ній ходить Насточка, Насточка, Насточка.

Купальські пісні

Літній цикл пісень розпочинається святом Івана Купала, яке відзначається 7 липня. Під час обрядів співали пісні, водили хороводи, молодь жартувала.

Мелодії цих пісень переважно ліричні, плавні, розспівні.

19. Ой, на Купала, Купалочка.

Помірно

1. Ой на Ку-па - ла, Ку - па - лоч-ка не ви-спа-ла - ся На-та - лоч-ка.
2. По - гна-ла бич - ки дрі-ма - ю-чи, на кіл-ки ніж - ки зби-ва - ю - чи.
3. При - то-чи, Бо - же, біль-ше но-чі, на На-тал-чи - ні чор-ні о - ці!

20. Ой хто в тому лісі стукає - гукає?

Помірно

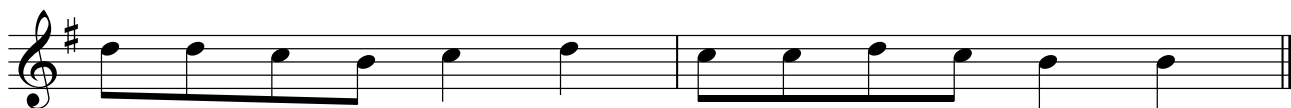
Ой хто в то - му лі - сі сту - ка - є - гу - ка - є?

Ка - ли - но - ма - ли - но сту - ка - є - гу - ка - є?

Молодий Іванко деревце рубає,
Молода Марися трісочки збирає,
Трісочки збирає, він її питає:
--Чи любиш ти мене, чи підеш за мене?
--Хоч я тебе люблю, за тебе не піду,
Я твоїй матюнці нічим не догоджу.

Ой що я помию, вона переміє,
Ой що я не зроблю, вона переробить.
Ще твоя матюнка навучить робить,
Навучить робити, в неділю золити,
Та на морі прати, на дубі вішати,
На дубі вішати, каменем качати.

Жнивварські пісні

Жнива -- пора тяжкої праці, але водночас і найщасливіший період для хлібороба. Жнивварські пісні співали здебільше жінки хором, але іноді й соло.

Під час жнив виконували не тільки величальних і радісних пісень, а і сумних, в яких оспівували тяжку працю і гірку долю хлібороба

21. Ой літає соколонько.

Lento

Ой лі - та - є со - ко - лонь - ко по по - лю
та зби - ра - є че - ля - донь - ку до - до - му.

The first part of the song consists of two staves of music. The first staff has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Lento'. The melody is simple and folk-like, with lyrics written below the notes. The second staff continues the melody and lyrics.

Іди, іди, челядонько додому,
Вигуляла все літечко по полю,

Вигуляла все літечко, ще й жнива,
Заболіла голівонька, ще й спина.

The second part of the song consists of a single staff of music. It continues the melody from the first part, with lyrics written below the notes.

22. Ой паночку наш.

Moderato

Ой па-ноч-ку наш до-до-монь-ку час. А вже сон-це
над гру-ша-ми, пус-кай-те нас із ду-ша-ми до-до-му.

The first part of the song consists of two staves of music. The first staff has a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Moderato'. The melody is simple and folk-like, with lyrics written below the notes. The second staff continues the melody and lyrics.

The second part of the song consists of a single staff of music. It continues the melody from the first part, with lyrics written below the notes.

The third part of the song consists of a single staff of music. It continues the melody from the second part, with lyrics written below the notes.

23. Женчикок-брєнчикок.

Vivace

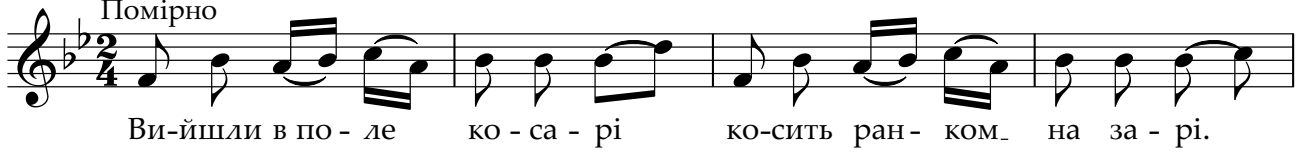
Жен-чи-чок - брєн- чи - чок ви - лі - та - є, ви - со - ко
ні - жєнь - ку пі - дій - ма - є... Як - би - то на - би - то
ні - жєнь-ку про-би-то в зе-ле-нім лу - гу бе-ри со - бі дру-гу.

Ой до схід сонєчка жєнчик схопивсь,
Росою чистою брєнчик умивсь. Приспів.
Зєленє житєчко в полі він жав,
З ранку до вєчєра не спочивав... Приспів.
Ой по ланочку він весь дєнь ходив
Грудою гострою нїжку набив. Приспів.
Хоч стєрня колеться, нїжка болить,
Спати не хочеться -- гулять кортить. Приспів.
Любий мій жєнчику, візьми мене:
Нїжка загоїтьсє, бїль той пройде! Приспів.

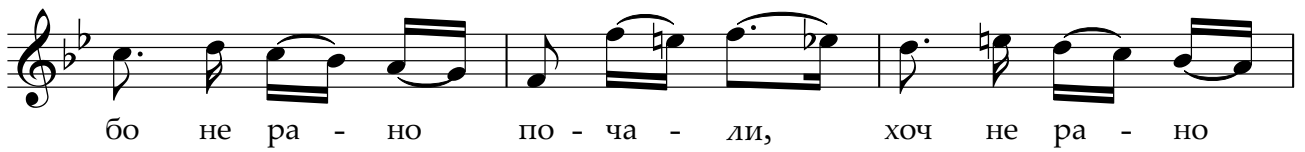
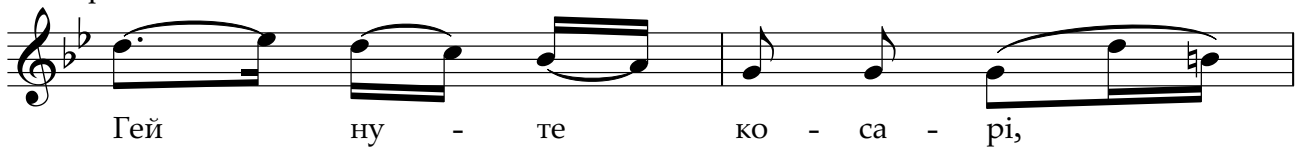

24. Вийшли в поле косарі. Косарська.

Помірно

Приспів

До обіда покосили,
Гострі коси потупили.
Приспів.
По обіді спочивали,
Гострі коси поклепали.
Приспів.

Увечері холодком
клали копички рядком.
Приспів.
А в стоги як пометаєм,
Та добраче погуляєм!
Приспів.

Родинно-обрядовий фольклор

Здавна важливі моменти людського життя супроводжувалися обрядами, під час яких співали родинно-обрядові пісні -- колискові, весільні, голосіння.

Коліскові

Коліскові пісні -- це своєрідний оберіг дитини. Вони повинні захистити малятка від злих сил, заспокоїти і заколисати, тому за характером колискові пісні лагідні, м'які, ніжні та спокійні.

25. Котику сіренький.

Ко - ти - ку сі - рень - кий, ко - ти - ку бі - лень - кий,

кот - ку во - ло - ха - тий, не хо - ди по ха - ті!

Ой на ко-та вор-ко-та, на ди-ти-ну дрі-мо-та. А-а, а-а, лю - лі!

Котику біленький, котику чорненький,

Котку волохатий не ходи по хаті.

Приспів.

Не ходи по хаті, не буди дитяти.

Дитя буде спати, котик муркотати.

Приспів.

26. Ой ходить сон коло вікон...

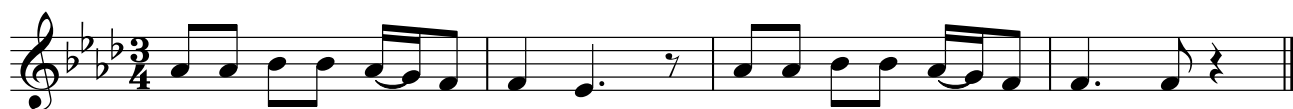
Повільно

Ой хо-дить сон ко-ло ві-кон... А дрі-мо-та ко-ло пло-та.
Де ха-тин-ка те-пле-сень-ка, де ди-тин-ка ма-ле-сень-ка.
Ой на ко-та, тай вор-ко-та, на ди-ти-ну дрі-мо-та.

Пи-та-єть-ся сон дрі-мо-ти: А де бу-дем но-чу-ва-ти?
Ту-ди пі-дем но-чу-ва-ти, і ди-тин-ку ко-ли-са-ти.
Ко-тик бу-де вор-ко-та-ти, а ди-тин-ка за-си-па-ти.

27. Ой ну, люлі, люлі.

Спокійно

Ой ну лю-лі, лю-лі, на-ле-ті-ли гу-лі. Тай сі-ли

на лю-лі. Ста-ли ду-мать і га-дять: чим ди-ти-ну го-ду-вать?

Чи сливок, чи грушок, чи вишневих ягідок?

А чи кашки з молочком, чи бублика з медочком.

Весільні пісні

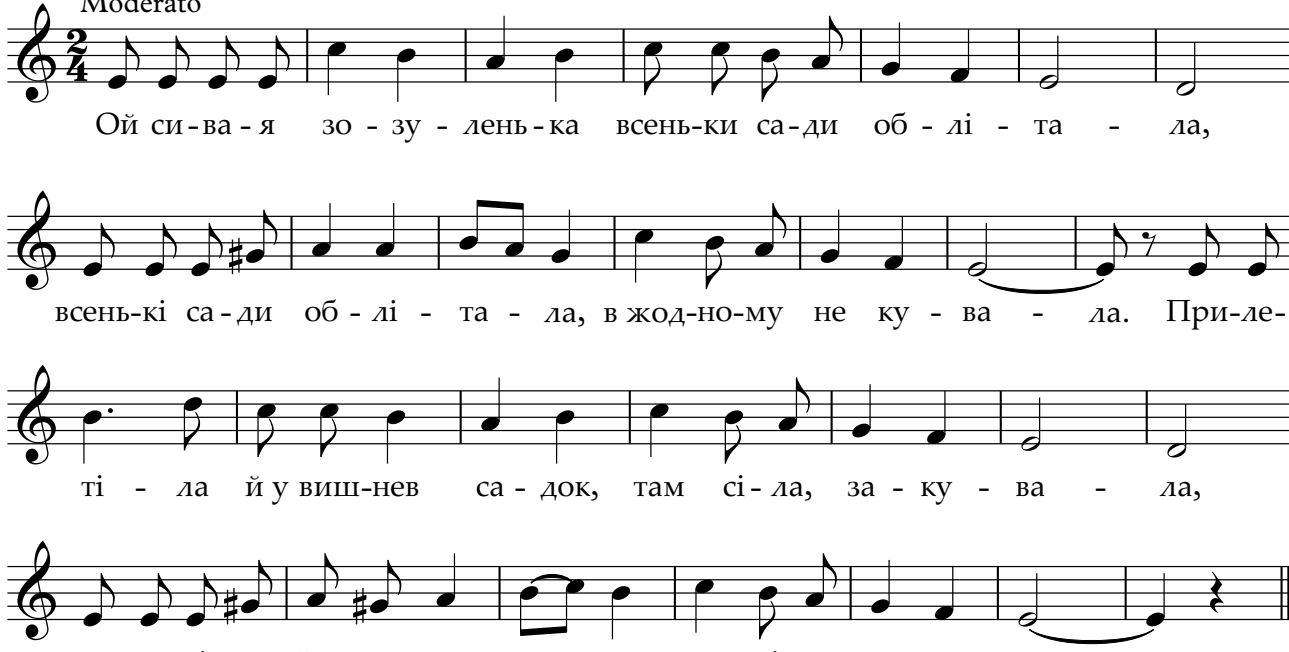
Здавна українське весілля було пишним і барвистим святом.

Воно супроводжувалось обрядами і співом. В першій половині весілля зазвичай співали сумних пісень, які супроводжували обряди плетіння вінка, розплітання коси, прощання з батьками та подругами.

А у другій -- співали веселих пісень з танцями і жартами.

28. Ой сивая зозуленька.

Moderato

Ой си-ва-я зо-зу-лень-ка всень-ки са-ди об-лі-та-ла,
всень-кі са-ди об-лі-та-ла, в жод-но-му не ку-ва-ла. При-ле-
ті-ла й у виш-нев са-док, там сі-ла, за-ку-ва-ла,
при-ле-ті-ла й у виш-нев са-док там сі-ла, за-ку-ва-ла.

-- Ой саде ж мій, саде, чим я тобі не вгодила?

Чи ж я рано не кувала, чи росиці не струшала?

Молоденька Мар'юся всеньки двори обходила,

Всеньки двори обходила, в жодному не плакала.

А як прийшла під батьків двір -- там стала, заплакала.

-- Ой дворе ж мій, дворе, чим я тобі не вгодила?

Чи ж я рано не вставала, чи тебе не замітала?

29. Ой плетіт ся вінки, плетіт.

Ой пле - тіт ся він - ки пле - тіт, бо вже день бі - лень-кий,
бо вже і - де за дів - чи - ной хло-пець мо - ло - день-кий.

The musical score is written in 2/4 time. It consists of two staves of music. The first staff contains the first line of the song, and the second staff contains the second line. The melody is simple and folk-like, with a key signature of one sharp (F#).

30. Тече річенька невеличенька.

Те-че рі-чень-ка не-ве-ли-чень-ка схо-чу пе-ре - ско - чу.
Ой від-дай ме-не мо-я ма-тін-ко, за ко-го я схо - чу.

The musical score is written in 3/4 time. It consists of two staves of music. The first staff contains the first line of the song, and the second staff contains the second line. The melody is simple and folk-like, with a key signature of one flat (Bb).

Віддай мене та моя мати там, де нова хата.
Де свекорко та як батечко, свекруха -- як мати.
Де золиці та як сестриці, та вміють шанувати,
Де дівери та як братики люблять жартувати.
Один кивне, другий моргне, третій засміється.
А мій милий та чорнобровий к серцю пригорнеться.
Тече річка невеличка, як схочу -- перескочу.
Віддай мене та моя мати за кого я схочу.

The musical score is written in 3/4 time. It consists of two staves of music. The first staff contains the first line of the song, and the second staff contains the second line. The melody is simple and folk-like, with a key signature of one flat (Bb).

31. Чи се ж тії чоботи?

Чи се ж ті - ї чо - бо - ти що зять дав,
а за ті - ї чо - бо - ти доч - ку взяв?
Чо - бо-ти, чо - бо-ти ви мо - ї, чом ді-ла не ро - би-те ви ме-ні?

*Повішаю чоботи на кілку,
Сама піду за прачкою по кутку.

Приспів.

*А до води чоботи скрипотять,
А від води чоботи капотять.

Приспів.

*На річку йшли чоботи -- рипали,
А з річки йшли чоботи -- хлипали.

Приспів.

*А се ж тії чоботи з козлини,
Забрали мою рідну дитину.

Приспів.

*А за тую чортову козлину
Та віддала рідную дитину.

Приспів.

*А се ж тії чоботи, що з бичка,
Чом вони не роблять так, як дочка?

Приспів.

*Ой, піду я до комори по муку,
Повішаю чоботи в куточку.

Приспів.

*Ой, чоботи, чоботи в куточку,
А хто мені випере сорочку?

Приспів.

*Десь не мала донечки ізроду,
Що йду сама поночі по воду.

Приспів.

*А се ції чоботи зять купив,
А чом же він гвоздиків не набив?

Приспів.

*Ой, мамочко-любочко ви мої.
Будуть же вам гвоздики в голові.

Приспів.

*А зять буде дочкою робити,
А я буду в чоботах ходити.

Приспів.

Чи се ж ті - ї чо - бо - ти що зять дав,
а за ті - ї чо - бо - ти доч - ку взяв?
Чо - бо-ти, чо - бо-ти ви мо - ї, чом ді-ла не ро - би-те ви ме-ні?

Необрядовий фольклор

Необрядовий фольклор - це велика частка українських народних пісень, які не пов'язані з обрядами і не мають магічного призначення.

Дитячий фольклор

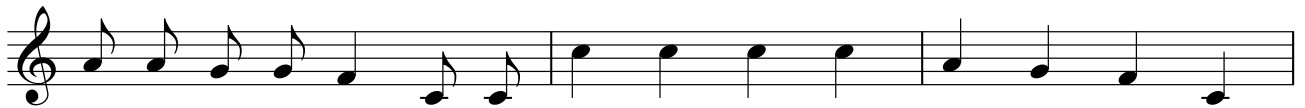
До дитячих пісень відносяться казки з музичними фрагментами, колискові, забавлялки, утішки, промовки, скоромовки, лічилки, прозивалки, небилиці, мирилки.

32. Іди, іди, дощику.

Allegretto

І - ди, і - ди, до - щи - ку, зва - рим то - бі бор - щи - ку, в по - ли - в'я - нім гор - щи - ку,

і - ди, і - ди, до - щи - ку. Цеб - ром, від - ром, дій - ни - це - ю,

над на - шо - ю паш - ни - це - ю. І - ди, і - ди до - щи - ку, зва - рим то - бі бор - щи - ку.

33. Ходить гарбуз по городу.

Помірно

Хо - дить гар - буз по го - ро - ду, пи - та - еть - ся сво - го ро - ду:

А чи жи - ві, чи здо - ро - ві всі ро - ди - ці гар - бу - зо - ві?

34. Був собі журавель.

Moderato

Був со-бі жу-ра-вель та жу-ра - воч - ка. На-ко-си - ли сін-ця

пов-ні я - сель-ця. На-ша піс-ня гар-на й но-ва, по-чи-най-мо ї - ї зно-ву!

35. Павук сірий, волохатий.

Помірно

Па-вук сі - рий, во-ло-ха - тий, па-вук хи-жий, го-ло-ва - тий

па - ву - ти - ну сну - є в ха - ті на ма-лих му - шок.

Муш-ко, муш - ко, сте-ре-жи - ся, па - ву - ти - ни не тор-кай,

бо як зло-вить па-вук лю - тий бу - де муш - ко то - бі край.

36. Я коза ярая

Помірно

Я ко-за я - ра - я, пів - бо-ка дра - на - я, пів - бо-ка луп - ле - на,

за три гро-ші куп - ле - на. Ту-пу, ту-пу но-га-ми, ско-лю те-бе ро-га-ми,

лап - ка-ми за-гре-бу, хвос - ти-ком за-ме-ту, гам! Те-бе з'ім!

Жартівливі пісні

До необрядових пісень належать також і жартівливі пісні.
За настроєм вони веселі, жваві, іноді ущипливі,
викликають посмішку та дарують гарний настрій.

37. Дівка в сінях стояла.

Весело

Дів - ка в сі - нях сто - я - ла, на ко - за - ка
мор - га - ла: "Ти ко - за - че, хо - ди, ме - не вір -
но лю - би, сер - це мо - є, сер - це мо - є.

"Як до тебе ходити, тебе вірно любити?"

В тебе батько лихий, в тебе батько лихий,
Серце моє!"

"Батька дома немає, у шиночку гуляє.

А ти, серце, ходи, мене вірно люби,
Серце моє!"

"Як до тебе ходити, тебе вірно любити?"

В тебе мати лиха, в тебе мати лиха,
Серце моє!"

"Матері дома немає, на хрестинах гуляє.

А ти, серце, ходи, мене вірно люби,
Серце моє!"

"Як до тебе ходити, тебе вірно любити?"

В тебе миші лихі, в тебе миші лихі,
Серце моє!"

"Коли ж мишей боїшся, на воротах повіся,

Ізгинь, пропади, а до мене не ходи,
Цур тобі, пек!"

38. Грицю, Грицю, до роботи.

Allegretto

1. Гри - цю, Гри - цю, до ро - бо - ти! В Гри - ця пор - ва - ні чо - бо - ти...
Гри - цю, Гри - цю, до те - лят! В Гри - ця ні - жень - ки бо - лять...

2. Грицю, Грицю, молотити! Гриць нездужає робити...

Грицю, Грицю, врубай дров! Кахи-кахи! Нездоров...

3. Грицю, Грицю, роби хліб! Кахи-кахи! Щось охрип...

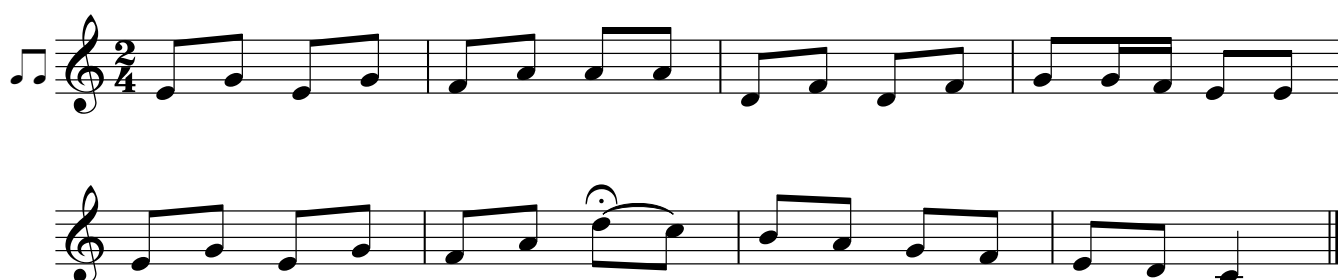
Грицю, Грицю, до Марусі! "Зараз, зараз уберуся!"

4. Грицю, Грицю, хоч Жениться? "Не можу одговориться"

Грицю, Грицю, кого взяти? "Краще Галі не зіскати!"

5. Галю, серденько моє, чи підеш ти за мене?"

"Стидкий, бридкий, не люблю і за тебе не піду!"

39. І шумить. і гуде.

Allegretto

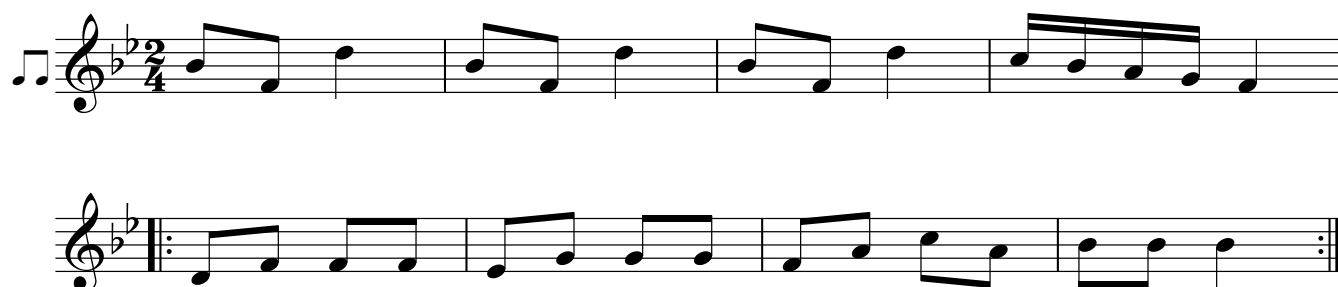

2. Обізвався козак на солодкім меду:

-- Гуляй, гуляй, дівчинонько, я й додому одведу.

3. -- Не веди ж ти мене, не прощу я тебе,

Бо лихого мужа маю, буде бити мене.

40. Добривечір, дівчино.

"Доб - ри - ве - чір, дів - чи - но, ку - ди йдеш?"

Ска - жи ме - ні прав - донь - ку де жи - веш?"

--Чи то ж би я розуму не мала,

Чи вийдеш ти на вулицю гуляти?

Щоб я тобі правдоньку сказала?

--Не питайся, козаченьку, чия я,

--Добривечір, дівчино, чия ти?

Як вийдеш ти на вулицю, вийду й я!

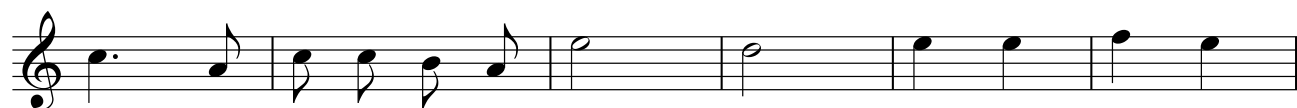
41. Заспіваймо пісню веселеньку.

За - спі - вай - мо піс-ню ве - се - лень - ку про су - сід - ку

мо - ло - день - ку, про су - сід - ку за - спі - вай - мо,

сер - це на - ше зве - се - ляй - мо! Ой, су - сід - ко,

су-сід - ко, су-сід-ко, по - зич ме - ні ре-шіт - ко, ре-шіт-ко:

я си му-ки по-тря-су, по-тря-су, завт-ра вран-ці при-не-су, при-не-су.

2. Заспіваймо пісню веселеньку, про жіночку молоденьку.

Про жіночку заспіваймо, серце наше звеселяймо!

3. Маю жінку молоду, молоду, не пущу і по воду, по воду:

Могла би ся втопити, втопити, мусив би ся женити, женити.

4. Заспіваймо пісню веселеньку про мандрівця молодого,

Про мандрівця заспіваймо, серце наше звеселяймо!

5. Ой, дівчино, не вір ми, не вір ми, бо я хлопець мандрівний, мандрівний:

Я мандрую тут і там, тут і там, подобаюсь дівчатам, дівчатам!

42. За городом качки пливуть.

Allegro

За го - ро - дом кач - ки пли-вуть, ка - че - ня - та кря- чуть...

Вбо - гі дів - ки за - між і - дуть, а ба - га - ті пла-чуть.

2. Вбогі дівки заміж ідуть з чорними бровами,

А багаті вдома сидять з кіньми та з волами.

3. --Ой чи чула, дівчинонько, як я тебе кликав,

Через твоє подвір'ячко сивим конем їхав?

4.--Ой хоч чула, хоч не чула, не обзивалася:

Темна нічка-петрівочка, -- вийти боялася!

5.--Ой не бійся, дівчинонько, не бійся нічого,

Бо я хлопець молоденький, не зрадив нікого!

43. Із сиром пироги.

Allegretto

Був со-бі гар ний хло-пець,мав ро-ків двад-цять три. Лю-бив ко-зак дів-

Приспів:

чи-ну і з си-ром пи-ро- ги. Ой чу-ли, чу-ли, чу-ли, чи

чу-ли чу-ли ви? Лю-бив ко-зак дів-чи-ну і з си-ром пи-ро- ги.

2. Чи теплі, чи студені,
Чи з білої муки;
Дівчина хлопця любить,
А він їсть пироги.

3. Із гори високої
Напали вороги
Козак лишив дівчину
І захопив пироги.

4. Козак мав довгі ноги,
Скакав через степи
Дівчину рятувати,
Бо вже з'їв пироги.

44. Ой лопнув обруч.

Allegro

Ой лоп- нув об-руч ко-ло ба - ри-ла, дів-чи-на ко-за-ка та й о-ду - ри-ла.

Приспів:

Ой ду - ма - ло - ся, пе-ре - ду - ма - ло - ся,

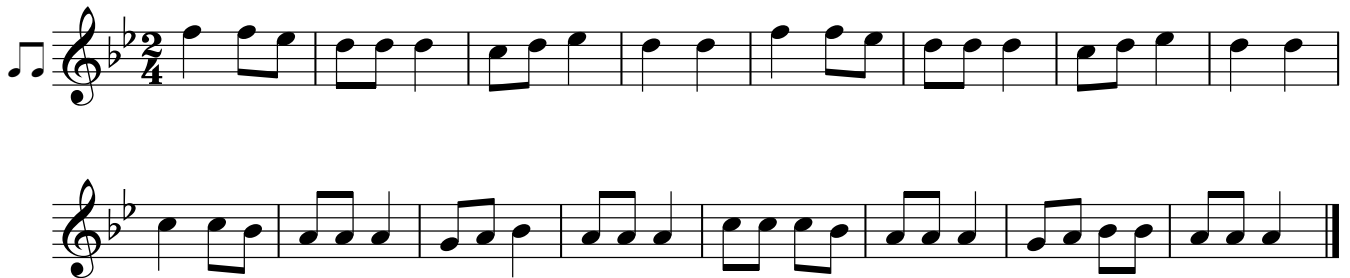
о - дур го - ло - ву бе - ре, що да - ле - ко він жи - ве.

Ой чия ж це хата незаметена,
Ой чия ж це дівчина незаплетена!
Приспів.

Ой чия ж це хата незарублена,
Ой чия ж це дівчина незаручена!
Приспів.

Ой лопнув обруч біля діжечки,
Дівчата мої, сиріожечки!
Приспів.

Ой лопнув обруч біля мазниці,
Дівчина козака вдарила по пиці!
Приспів.

45. Та казала мені Солоха, прийди.

Помірно

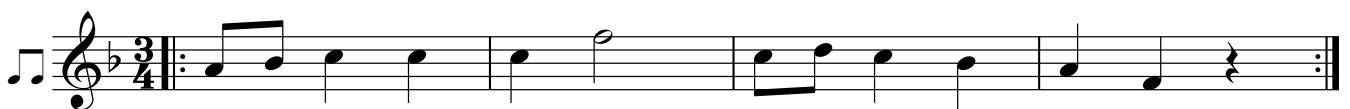
Та ка - за - ла ме - ні Со - ло - ха, при - йди!
Та ка - за - ла ме - ні не - бо - га, при - йди!

Ка - за - ла Со - ло - ха, при - йди, щось дам,
Ка - за - ла не - бо - га, щось по - да - ру - ю.

Як прийшов же я та в понеділок,
Нема Солохи: поле барвінок.
Приспів.
Нема, нема Солохи дома. (2)
Як прийшов же я та у вівторок,
Нема Солохи вже неділь сорок. Приспів.
Як прийшов же я та у середу,
Нема Солохи: пасе череду. Приспів.

Як прийшов же я та в чистий четвер,
Нема Солохи учора й тепер. Приспів.
Як прийшов же я та у суботу,
Нема Солохи: пішла в роботу. Приспів.
Як прийшов же я та у неділю,
Дала Солоха сорочку білу,
Дала, дала, підперезала,
В білеє личенько поцілувала!

46. Очерет тріщить.

Allegretto Приспів

О - че - рет трі - щить і во - да плю - щить, а кум до - ку - ми
 су - да - ка та - щить, а кум до ку - ми су - да - ка та - щить.
 -- І кумочко, і голубочко, І юшечка, і петрушечка.
 Звари мені судака, щоб і юшка була. (2) Кума моя, кума люба, кума душечка. (2)
 І пить будем, і гулять будем,
 А смерть прийде -- помирать будем. (2)

47. Ой на горі два дубки.

Жваво

Ой на го-рі два дуб-ки, ой-на го-рі два дуб-ки, ой на го-рі два дуб-ки,
 два - дуб - ки, по - хи - ли - лись до куп - ки.

1. Ой на горі два дубки (2),
Ой на горі два дубки, два дубки,
похилились до купки.
2. Вітер дуба хитає (2),
Вітер дуба хитає, хитає,
Козак дівку питає:
3. "Ой дівчино, чия ти? (2)
Ой, дівчино, чия ти, чия ти,
Чи вийдеш ти гуляти?"
4. "Ой не питай, чия я (2),
Ой не питай чия я, чия я,
Як вийдеш ти -- вийду я!
5. А я дочка мамчина (2),
А я дочка мамчина, мамчина,
Цілуватись навчена!"
6. "А я в батька один син (2),
А я в батька один син, один син -
Погуляти хоч би з ким!"

Український національний епос

Український героїчний епос зародився у XV - XVI ст.
До епічних пісень відносяться думи та історичні пісні, в яких оспівуються
достовірні події та конкретні герої.

Історичні пісні

Історичні пісні -- це пісенно-поетичний літопис
історії українського народу.

48. Ой на горі та женці жнуть.

Помірно

1. Ой

на

го

рі,

1. Ой на го - рі та жен - ці жнуть.

А по під го - ро - ю я-ром, до-ли - но - ю ко-за-ки йдуть.

Гей, до-ли-но-ю, гей, ши - ро - ко - ю, ко-за-ки йдуть.

2. Попереду Дорошенко -- (2)

Веде своє військо, військо запорізьке
Хорошенько.

3. А позаду Сагайдачний (2)

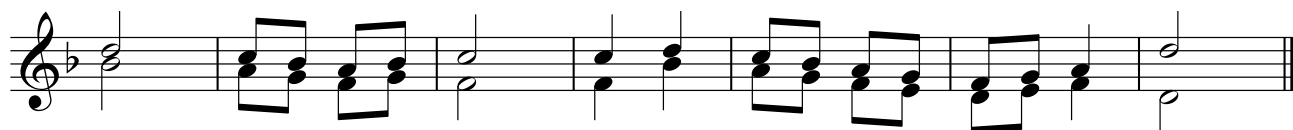
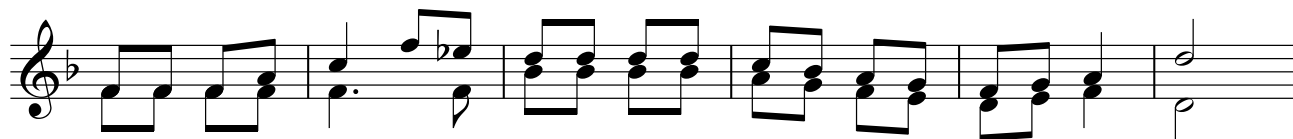
Що проміняв жінку на пюtion та люльку
Необачний.

4. "Гей, вернися, Сагайдачний! (2)

Візьми свою жінку, оддай мою люльку,
Необачний!"

5. "Мені з жінкою не возиться, (2)

А пюtion та люлька козаку в дорозі
Знадобиться!"

49. Гей, не дивуйтесь, добрії люди.

Марциале

Гей, не ди-вуй-тесь, доб-рі - і лю-ди, що на Вкра-ї - ні по-вста - ло,

там за Да-ше-вом, за Со-ро-ко - ю мно-жест-во ля-хів про - па - ло!

2. Ой, пийте ж ляхи води калюжні,

Води болотянії,

А що пивали на тій Україні

Вина та меду, ситнії.

3. Ой, чи бач, ляше, що наш Хмельницький

На Жовтім Піску підбився

Од нас, козаків, од нас юнаків

Ні один панок не вкрився.

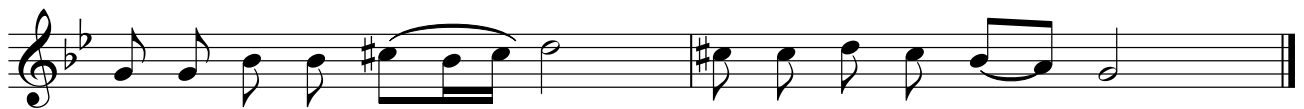

50. Ох, у неділоньку рано-пораненьку.

Поволі

Ох, у не ді-лень - ку ра-но по-ра-нень - ку,

ох, і зі-брав жен - ців а той Ко - ва - лен - ко.

Ох і жнуть женці, розжинаються,

На чорную хмару озираються.

Ой то ж не хмара, то орда іде,

А Коваленко та передок веде,

В'язали руки да сирицею,

А залили очі да живицею.

51. Ой п'є Байда.

Andante

Ой п'є Бай - да мед го - рі - лоч - ку та не день, не ніч - ку

та не го - ди - ноч - ку, та не день не ніч - ку та не го - ди - ноч - ку.

2. Прийшов до нього цар турецький,

-- Ой що ж ти робиш, Байдо молодецький? (2)

3. Покинь Байдо байдувати,

Сватай мою дочку та йди царювати. (2)

4.-- Твоя дочка -- поганая,

Вся турецька віра -- віра проклятая. (2)

5. -- Візьміть Байду, ізв'яжіте

Та за ребро гаком, гаком зачепіте! (2)

52. Максим, козак Залізняк.

Marciale

Мак - сим, ко - зак, За - лі - зняк, ко - зак з За - по - рож - я,

як ви - ї - хав на Вкра - ї - ну, як пов - на - я ро - жа.

Зібрав військо сорок тисяч в місті Жаботині;

Обступили город Умань у одній годині.

Обступили город Умань, поробили шанці.

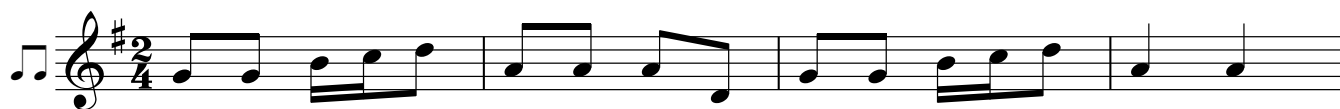
Як вдарили з семи гармат у середу вранці!

Як вдарили з семи гармат у середу вранці --

Накидали воріженьків повнісінькі шанці!

Отак козак Залізняк за родину бився;

І за тее вічної слави в внуках заручився!

Ліричні пісні. Балади.

Ліричні пісні виникли у XV - XVI ст. і є найулюбленішим жанром українського народу. Ліричні пісні оспівують почуття, переживання, настрої, особисте та родинне життя. Ліричні пісні поділяють на соціально-побутові та родинно-побутові.

Соціально-побутові пісні.

Соціально-побутові - це козацькі, чумацькі, солдатські, наймитські, рекрутські, бурлацькі, емігрантські.

53. Над річкою бережком.

Помірно

Над річ - ко - ю бе - реж - ком
і - шов чу - - мак з ба - тіж - ком,
гей, гей, з До - ну до - до - му.

2. За плечима торбина,
Ще й латана свитина,
Гей, гей, дочумакувавсь.

4. "Мені шляху не питать,
Прямо степом мандрувать
Гей, гей, долю доганять".

3. "Постій, чумак, постривай,
Шляху в людей поспитай,
Гей, гей, чи не заблудивсь?"

5. Пішла доля ярами,
Зеленими лугами, --
Гей, гей, не вмів шанувать.

54. Стоїть явір над водою.

Стримано

Музична партитура для голосу, написана в трілінійній тональності (два дізми) та 3/4 ритмі. Партитура складається з чотирьох рядків нот, що відповідають ліричному тексту. Ноти мають різні ваги, включаючи чверть, пів та повільніші ритми.

Сто - їть я - вір над во - до - ю, в во -
 - ду по - хи - лив - ся, на
 ко - за - ка при - го - донь -
 ка: ко - зак за - жу - рив - ся.

2.--Не хилися, явороньку, ще ж ти зелененький;
Не журися, козаченьку, ще ж ти молоденький!	5. Ой поїхав на чужину, та там і загинув,
Свою рідну Україну навіки покинув.
3. Не рад явір хилитися, -- вода корінь мие!
Не рад козак журитися, так серденько ние.	6. Звелів собі насипати високу могилу,
Звелів собі посадити червону калину.
4. Ой поїхав з України козак молоденький, --
Оріхове сіделечко, ще й кінь вороненький.	7. --Будуть пташки прилітати, калиноньку їсти,
Будуть мені приносити з України вісті!

Додатковий музичний матеріал, що складається з трьох рядків нот. Ця частина є продовженням мелодії, написаною в тому ж стилі та тональності, що й основна партитура. Вона містить декілька акордових знаків (V) над нотами.

55. Ой гай, мати.

Повільно

Ой гай, ма - ти, ой гай, ма - ти,
 ой гай зе - ле - нь - кий... Ой по - ї - хав
 з У - кра - ї - ни ко - зак мо - ло - день - кий.

2. Виїжджавши, шапку знявши,
 Низенько вклонився:
 - Ой прощавайте, слобожани,
 Може з ким сварився!

3. Хоч сварився, не сварився -
 Аби помирився,
 Як виїхав на битий шлях -
 Слізюньками вмився.

4. Приливайте доріженьку,
 Щоб не курилася;
 Розважайте рідну неньку,
 Щоб не журилася!

5. Приливайте доріженьку,
 Що куриться курно;
 Розважайте дівчиноньку,
 Що журиться журно!

6. Приливали доріженьку -
 Вона все куриться;
 Розважали рідну неньку -
 Вона все журиться.

7. Не жаль мені доріженьки,
 Що пилом припала,
 А жаль мені дівчиноньки.
 Що дурно пропала!

56. Козака несуть.

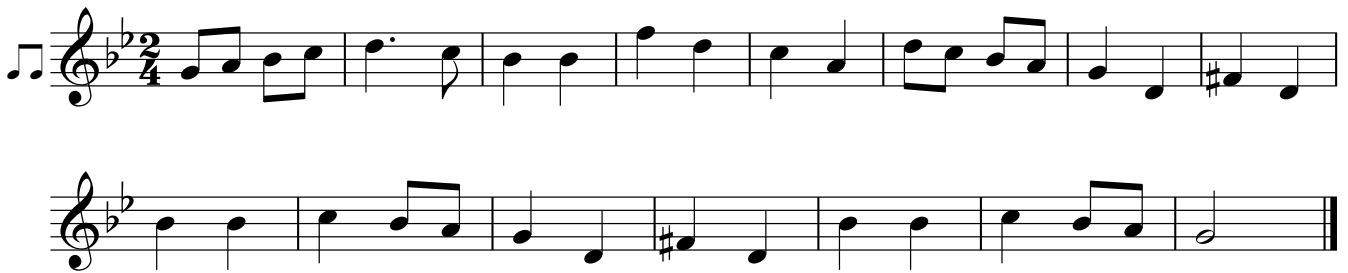
Помірно, сумно

Ко - за - ка не - суть і ко - ня ве - дуть,
 кінь го - ло - вонь - ку кло - нить,
 кінь го - ло - вонь - ку кло - нить.

А за ним, за ним
Його дівчина
Білі рученьки ломить. (2)

Ой ломи, ломи
Білі рученьки
До єдиного пальця! (2)

А не знайдеш ти,
Та дівчинонько,
Над козака коханця! (2)

57. Ой у полі могила.

Поволі

Ой у по - лі мо - ги - ла з віт-ром го - во - ри - ла:

"По - вий, віт-ре, буй-не - сень - кий, щоб я не чор - ні - ла!"

Щоб я не чорніла, щоб я не марніла,
Щоб по мені роса росла та ще й зеленіла!
І вітер не віє, і сонце не гріє,
тільки в степу при дорозі трава зеленіє.

Ой у степу річка, через річку кладка...
Не покидай, козаченьку, рідненького батька!
Як батька покинеш -- сам марно загинеш,
Річенькою бистренькою за Дунай заплинеш.

58. Їхав козак на війноньку.

Маршово

Ї - хав ко - зак на вій - нонь - ку, про - щав сво - ю дів - чи - но - ньку:

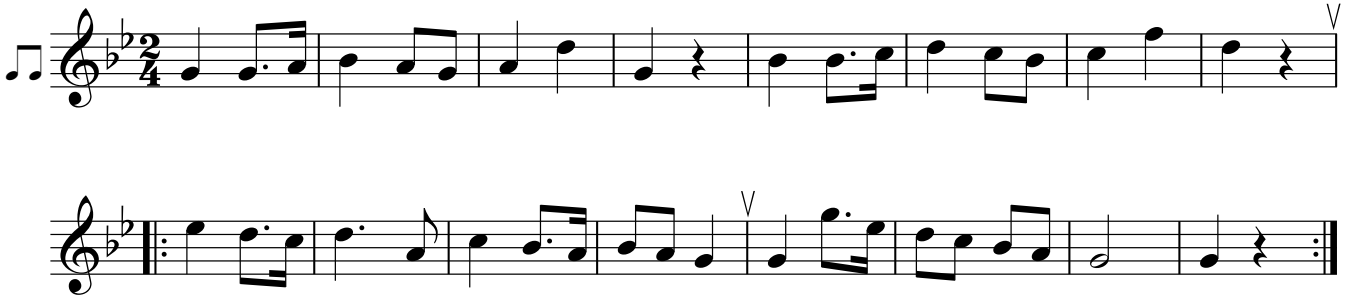
"Про - щай, ми - ле - нька, чо - рно - бри - вень - ка,

я йду в чу - жу - ю сто - ро - нонь - ку."

"Подай, дівчино, хустину -- може, я в бою загину;
Темної ночі накриють очі -- легше в могилі спочину. (2)

Лихії люди насилу взяли нещасну дівчину.
А серед поля гнеться тополя та на козацьку могилу. (2)

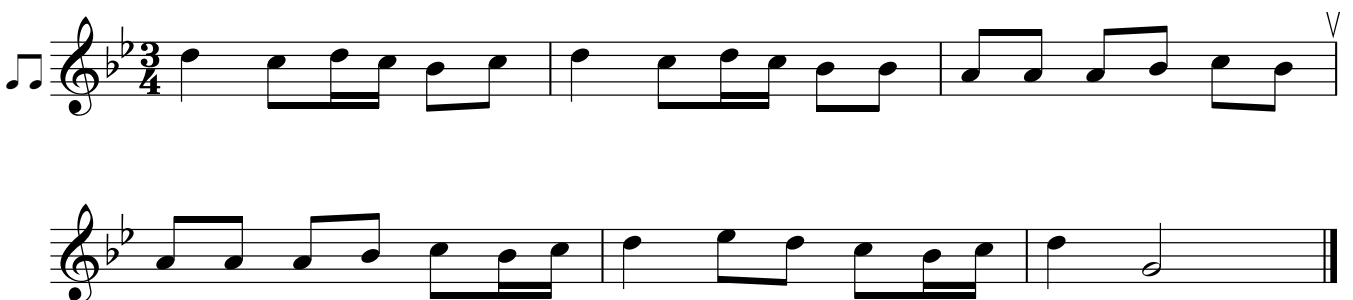
59. Пливе човен.

Помірно

Іде козак до дівчини,
Та все тюп-тюп, тюп-тюп. (3)
Пливе човен води повен,
Та накритий листом. (3)
Не хвалися, дівчинонько,
Червоним намистом. (3)
Бо прийдеться, доведеться
Намисто збувати. (3)
Молодому козакові

Тютюн купувати. (3)
Пливе човен, води повен,
Та накритий дубом. (3)
Не хвалися, козаченьку,
Кучерявим чубом. (3)
Бо прийдеться, доведеться
Під аршин ставати. (3)
Молодого козаченька
В військо отдавати. (3)

Родинно - побутові пісні

Родинно-побутові - це пісні про кохання, сімейне життя, перешкоди в коханні, розлуку закоханих, важку жіночу долю...

60. Ой ти, дівчино.

"Ой ти, дів - чи - но за-ру-че - на - я, чо-го ж ти хо - диш за-сму-че - на- я?"

"Ой хо-джу, хо - джу за-сму-че - на - я, що не за те - бе за-ру-че - на - я!"

"Порадь, дівчино, що мені казати

"Як не велить батько мене, бідну, брати,

Що не велить батько тебе, бідну брати"(2)

То їдь на Україну багатшу шукати" (2)

61. Туман яром.

Ту-ман я - ром, ту-ман до - ли - но - ю, ту-ман я - ром,

ту - ман до - ли - но - ю.

За туманом нічого не видно,

"А хто ж мені відерце дістане,

Тільки видно дуба зеленого.

Той зі мною на рушничок стане".

Під тим дубом криниця стояла,

Обізвався козак молоденький:

В тій криниці дівча воду брала.

"А я твоє відерце дістану,

Та й впустила золоте відерце,

Я з тобою на рушничок стану".

Засмутила козакові серце.

Туман яром, туман долиною,

За туманом нічого не видно...

62. Зелена рута.

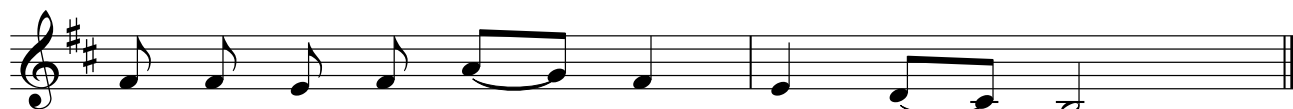
Помірно

Зе - ле - на - я ру - та, жов - тий цвіт, не пі - ду за те - бе,

пі - ду - в світ, та й роз-пу-щу ко - су по пле - чу,

не раз гір - ко, тяж - ко за - пла - чу.

Ой де ж ти, мій милий, ночуєш?

Що ти мого плачу не чуєш?

Зелена рута, чорний пень,

Щоб тобі так легко ніч і день.

Зелена рута, жовтий лист,

Чого ж ми з тобою розійшлись?

Та й розпущу косу по плечу,

Не раз гірко-тяжко заплачу.

63. Ой не світи, місяченьку.

Помірно

Ой не сві - ти, мі - ся-чень- ку, не сві-ти ні - ко - му,

тіль - ки сві - ти ми - лень - ко - му, як і - де до -

до - му, як і - де до - до - му!

Світи йому ранесенько
Та й розганяй хмари,
А як же він іншу має,
Та й зайти за хмари! (2)

Світив місяць, світив ясний,
Тай зайшов за тини,
А я, бідна, гірко плачу:
Зрадив мене милий! (2)

Або ж мене вірно люби,
Або ж навек лиши,
Або ж мої чорні брови
На папері спиши! (2)

Писав же я чотири дні
І чотири ночі,
Та не можу ісписати
Твої карі очі! (2)

Писав же ти на папері --
Пиши на китайці,
Як не змалюєш ти звечора,
То умру я вранці! (2)

64. Ой у полі вітер віє.

Andante

Ой у по - лі ві - тер ві - - є,
а жи - то по - ло - ві - - - є,
а ко - зак дів - чи - ну та й вір-нень - ко лю - бить,
а зай - нять не по - смі - є.

Ой тим її не займає,

А що сватати має.

Ой тим же він, тим же та й не горнеться,

А що слави биїться.

Сидить голуб на черешні,

А голубка на вишні,

Ой скажи, ой скажи, серце дівчино,

А що в тебе на мислі.

А у мене те на мислі,

Що в тебе на думці,

Як би прийшов, прийшов до мене в садочок-

Посиділи б вкупці.

65. Ой з-за гори кам'яної.

Повільно, сумно

Ой з - за го - ри ка-м'я-но - ї го-ду-би лі - та-ють...

Не за-зна - ла рос-ко-шонь - ки, вже лі - та ми - на - ють.

2. Запрягайте воли сірі, коні воронії,

Доганяйте літа мої, літа молодії!

3. Ой догнали літа мої на калиновім мості:

- Гей, вернітесь, літа мої, до мене хоч в гості!

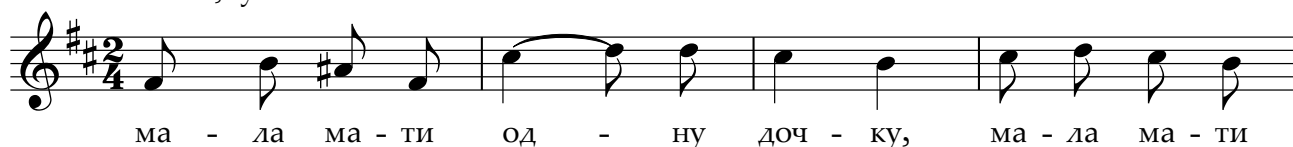
4. - Не вернемось, не вернемось, не маєм до кого:

Та було б нас шанувати, як здоровля свого!

66. Мала мати одну дочку.

Повільно, сумно

Та й купала-поливала, (2) П'є п'яниця, п'є-гуляє, (2) --Ой не роби та сваволі, (2)
Щастя-долі не вгадала. Йде додому -- б'є та й лає. Не покидай свої долі!

Щастя-долі не вгадала, (2) --Ой я буду мандрувати, (2) Як в калини білі квіти, (2)
За п'яниченьку оддала. лиху долю покидати! Так у тебе дрібні діти!

67. Якби мені не тиночки.

Помірно

Як-би ме - ні не ти-ноч-ки та й не пе - ре - ла-зи, хо-див би я до дів-чи - ни

по чо-ти - ри ра - зи, хо-див би я до дів-чи - ни по чо-ти - ри ра - зи.

Якби мені не тиночки

Галю, серце, рибко моя,

Та й не перетинки,

Що мені казати,

Ходив би я до дівчини

Хотів би я тебе одну

та щовечоринки. (2)

Цілий вік кохати! (2)

68. У сусіда хата біла.

Allegro

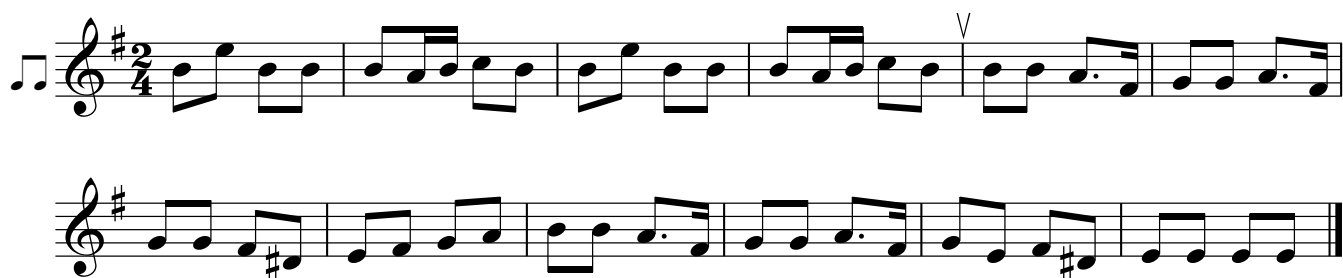

У су-сі-да ха та бі-ла, у су-сі-да жін-ка ми-ла, а у ме-не ні ха-тин-ки,
не - ма щас - тя, не - ма жін - ки, а у ме - не
ні ха - тин - ки, не - ма щас - тя, не - ма жін - ки.

Є у мене сусідонька --
Люба, мила дівчинонька,
Та не знаю, що робить,
Бо боюсь туди ходить. (2)
Сідлай, хлопче, вороного,
А собі бери другого,
Та поїдем, погуляєм,
У сусіда побуваєм! (2)

Будь здорова, сусідонько,
Люба, мила дівчинонько,
Ой яка ж ти гарнесенька,
Як сніжочок, білесенька! (2)

- Годі, годі жартувати,
Ось іде і стара мати!
- Ой здорова будь, матусю,
Я приїхав по Ганнусю! (2)
Ой здорова будь, матусю,
Я приїхав по Ганнусю,
Хочу бути тобі ріднею,
Ти будь ньенькою моєю! (2)

69. Ой у полі верба.

Помірно

Ой у по - лі вер - ба, під вер-бо - ю во - да.
Гей, там дів - чи - на пше - ни - чень - ку
жа - ла хо - ро - ша, мо - ло - да.

На доріжку глядить,
А доріжка курить.
Гей, ой там ідуть
Славні запорожці
На конях вороних.

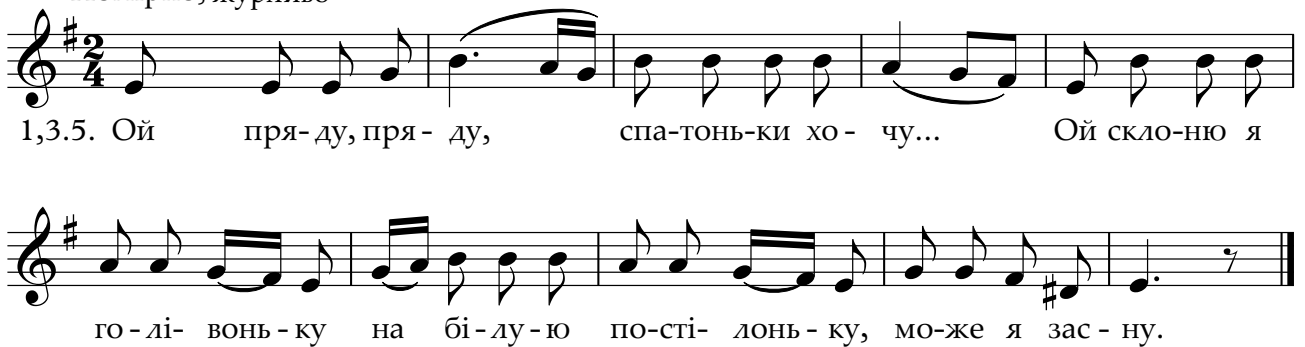
Один козак під'їжджа,
До дівчини гука:
- Гей, будь здорова, мила,
Чорноброва,
Напій мені коня.

- Невеликий ти пан,
Та напій собі сам.
Гей, впала роса,
А дівчина боса,
Ніженьки зросить собі.

70. Пряля.

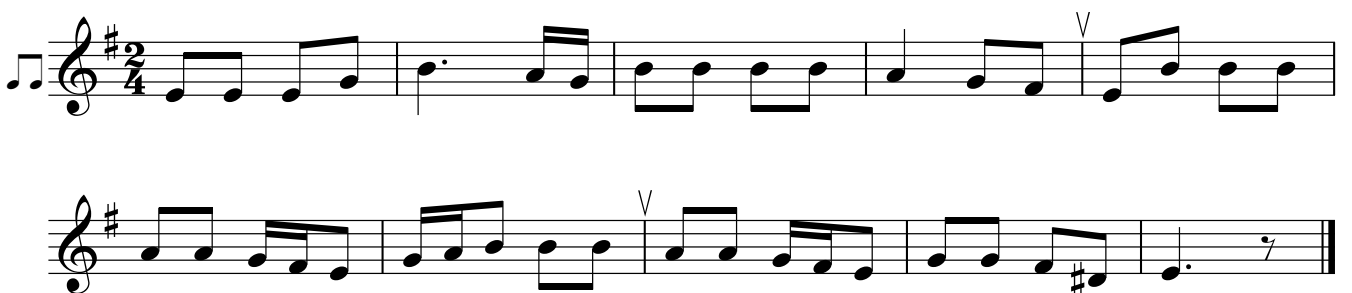
Помірно, журливо

2. Аж свекруха йде,
Як змія, гуде:
"Сонливая-дрімливая,
До роботи лінивая,
Невістка моя!"

4. Аж свекорко йде,
Як вітер, гуде:
"Сонливая-дрімливая,
До роботи лінивая,
Невістка моя!"

6. А мій милий йде,
Як голуб, гуде:
"Ой спи мила, хорошая,
Пішла заміж молодая,
Не виспалася".

71. Марусенька по саду ходила.

Повільно

Ма - ру - сень - ка по са - ду хо - ди - ла,
Ко - за - чень - ка за руч-ку во - ди - ла.

Всі я-гід - ки виз би - ра - ла, ко-за-чень-ка го-ду - ва - ла,

все ду - ма - ла, що він бу - де мій.

Ой не сама по саду ходила,

Козаченьку, сухотонько ти моя,

Козаченька за ручку водила,

Кажуть люди, що не буду я твоя.

Цілувала, милувала.

Кажуть люди, сама бачу,

До серденька пригортала,

Не раз, не два на день плачу,

Все думала, що він буде мій.

Я ж думала, що ти будеш мій!

72. Вечір на дворі.

Помірно

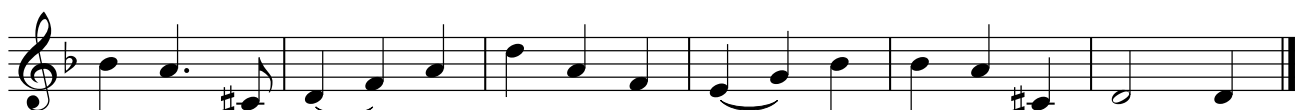
Ве - чір на - дво - рі, ніч на - сту - па - є,

ви - йди, дів - чи - но, сер - це ба - жа - є!

Чи-сте-є не - бо зі-ронь - ки вкри - ли, ви-йди, дів - чи - но,

до ме - не ми - ла, ви-йди, дів - чи - но, до ме - не, ми - ла.

Дай подивитись в ясні очі,
Стан твій обняти гнучкий дівочий,

Глянути в личко біле, чудове,
На коси довгі, на чорні брови. (2)

Musical score for the first piece, consisting of four staves of music in 3/4 time, G major. The melody is simple and folk-like, with lyrics in Ukrainian. The score includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music is written in a single system with four staves. The lyrics are: "Дай подивитись в ясні очі, / Стан твій обняти гнучкий дівочий, / Глянути в личко біле, чудове, / На коси довгі, на чорні брови. (2)".

73. Налетіли журавлі.

Moderato mesto

Musical score for the second piece, consisting of two staves of music in 2/4 time, G major. The melody is simple and folk-like, with lyrics in Ukrainian. The score includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music is written in a single system with two staves. The lyrics are: "На - ле - ті - ли жу - рав - лі, на - ле - ті - ли жу - рав - лі, / сі - ли, впа - ли на ріл - лі, сі - ли, впа - ли на ріл - лі."

Де журавка ходила,
Там пшениця родила.
Де журавель походив,
То там кукіль уродив.
Лучче жінка первая,
Аніж тая другая.

Що з первою дітей мав,
А з другою розігнав.
Ходить батько полану,
Кличе дітей додому:
"Ідіть, діти, додому,
Не буде вам розгону"

"Живи, тату, тепер сам,
Як молоду жінку взяв.
А ми будем служити,
Чужим батькам годити.
А ми будем зароблять
Та матінку поминать".

Musical score for the second piece, consisting of two staves of music in 2/4 time, G major. The melody is simple and folk-like, with lyrics in Ukrainian. The score includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The music is written in a single system with two staves. The lyrics are: "На - ле - ті - ли жу - рав - лі, на - ле - ті - ли жу - рав - лі, / сі - ли, впа - ли на ріл - лі, сі - ли, впа - ли на ріл - лі."

74. Чорнії брови, карії очі.

Чор-ні - ї бро - ви, ка-рі - ї о - ці, тем-ні, як ніч - ка, яс-ні, як день!

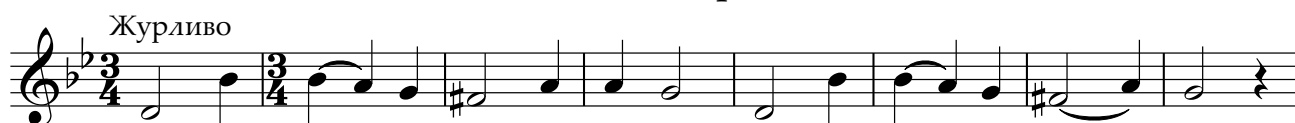

Ой о-чі, о - ці, о-чі ді - во - ці, де ж ви на - вчи-лись зво-дить лю- дей?

Вас і немає, а ви мов тута,	Чорнії брови - стрічки шовкові,	Чорнії брови, карії очі!
Світите в душу, як дві зорі.	Все б тільки вами я любувавсь.	Страшно дивиться під час на вас:
Чи в вас улита якась отрута,	Карії очі, очі дівочі,	Не будеш спати ні вдень, ні вночі,
Чи, може, справді ви знахарі?	Все б тільки я дивився на вас.	Все будеш думать, очі про вас.

75. Цвіте терен.

Цві - те те - рен, цві - те те-рен, а цвіт о - па - да - є.

Хто в лю - бо - ві не зна - є-ться, той го - ря не зна - є.

А я молода дівчина,	Нехай іде, нехай іде,
Та й горя зазнала,	Нехай не вернеться,
Вечероньки не доїла,	Хоч дрімайте, не дрімайте,--
Нічки не доспала.	Не будете спати,
Ой візьму я кріселечко,	Десть поїхав мій миленький
Сяду край віконця,	Іншої шукати.
І ще очі не дрімали,	Буду його виглядати,
А вже сходить сонце.	День і ніч чекати.

76. Копав, копав криниченьку.

Помірно

Ко-пав, ко-пав кри-ни-чень-ку не - ді- лень - ку - дві...

Лю-бив ко - зак дів - чи-нонь-ку лю-дям - не со - бі!

Приспів

Ой жаль-жаль ме-ні бу-де - візь-муть і - ї лю-ди! Візь-муть

і - ї лю-ди - мо - я не бу - де! Ой жаль - жаль!

А вже с тої криниченьки

Орли воду п'ють...

А вже мою дівчиноньку

До шлюбу ведуть.

Приспів.

Один веде за рученьку,

Другий -- за рукав,

Третій стоїть, гірко плаче --

Любив, та й не взяв!

Приспів.

77. В кінці греблі шумлять верби.

В кін - ці греб-лі шум-лять вер-би, що я на-са - ди - ла...

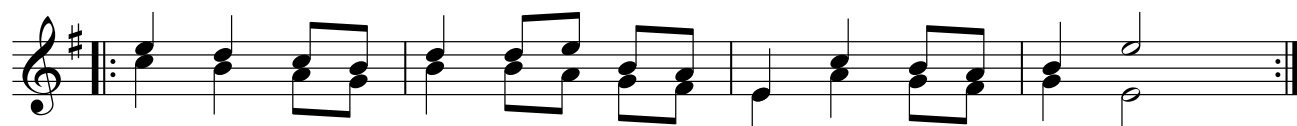
Не - ма то - го ко - за - чень-ка, що я по-лю - би - ла.

Ой немає козаченька--
Поїхав за Десну;
Рости, рости, дівчинонько,
На другу весну! (2)

Ой не плачте, карі очі,--
Така ваша доля:
Полюбила козаченька,
При місяці стоя! (2)

Росла, росла дівчинонька
Та на порі стала;
Ждала, ждала козаченька,
Та й плакати стала. (2)

Зелененькі огірочки,
Жовтенькі квіточки...
Нема мого миленького--
Плачуть карі очки! (2)

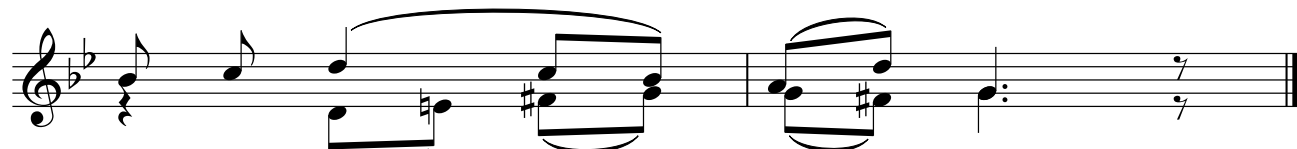
78. Як не женився, то й не журився.

Як не же - нив - ся, то й не жу -

рив - ся; як о - же - нив - ся,

то й за - жу - рив - ся.

1. Як не женився, то й не журився;
Як оженився, то й зажурився.
2. Та й узяв жінку не до любові,
Не до любові, не до розмови.
3. Не до любові, не до розмови,
Не до файності, до звичайності.
4. Як поїду ж я у Китай-город,
Та й куплю собі корабель новий.

5. Корабель новий ще й веселечка,
Посаджу жінку -- своє сердечко.
6. Корабель пливе, аж вода реве,
А милий стоїть, як голуб гуде.
7. А мила стоїть, як свіча горить.
"Ой вернись, мила, нагодуй сина".
8. "Не вернись, муже, до тебе тепер.
Не вернись, муже, за що б'єш дуже?"

79. Несе Галя воду.

Помірно

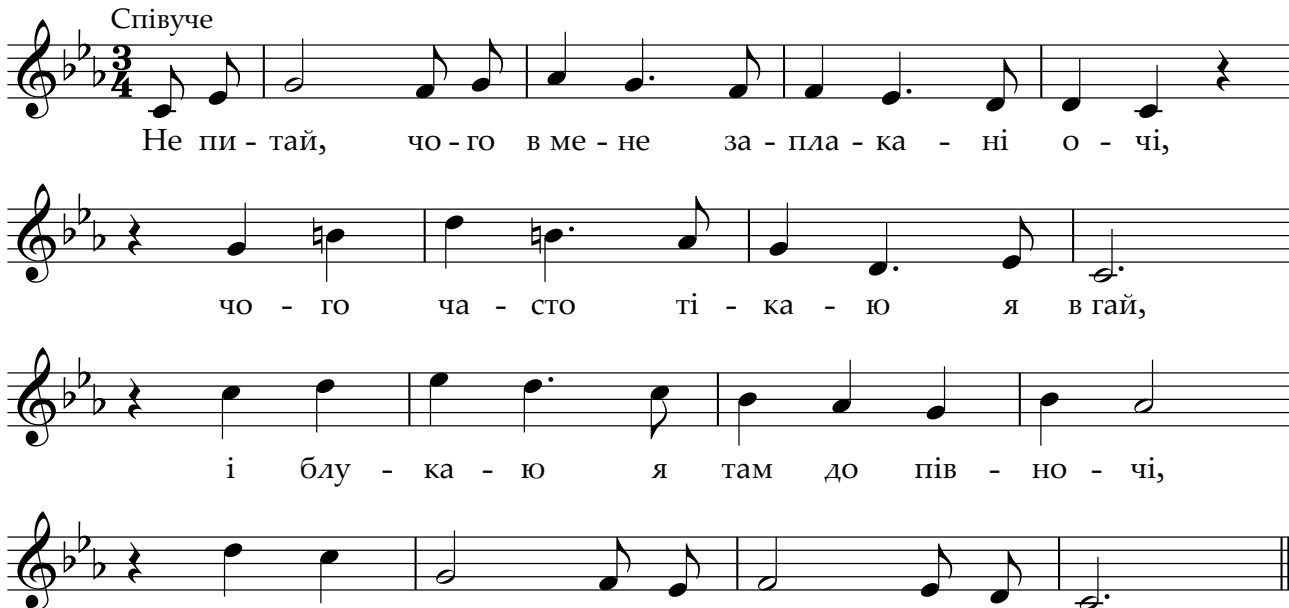

2. Галю, ж моя, Галю,
Дай води напиться,
Ти така хороша --
Дай хоч подивиться.	4. - Прийшов у садочок,
Зозуля кувала,
А ти ж мене, Галю,
Та й не шанувала.	6.- Скільки не стелився,
Ти не поливала,
Скільки не вертався,
Ти не шанувала.
3. - Вода у ставочку,
Той піди напийся,
Я буду в садочку -
Прийди подивися.	5.- Стелися барвінку,-
Буду поливати,
Вернися, Іванку,-
Буду шанувати.	7. Несе Галя воду,
Коромисло гнеться,
А за ней Іванко
Як барвінок в'ється.

80. Не питає, чого в мене заплакані очі.

Співуче

Не пи - тай, чо - го в ме - не за - пла - ка - ні о - ці,
чо - го ча - сто ті - ка - ю я в гай,
і блу - ка - ю я там до пів - но - ці,
не пи - тай, не пи - тай, не пи - тай.

Не питає, чого в'яну і сохну, як квітка,
Бо так щиро кохаю тебе,
Ти покинув мене, сиротину,
На посміх, поговір для людей.

Не питає, бо нічого тобі я не скажу,
Бачив ти мої сльози і сум.
А нещирі слова та байдужі
Не розвіють тяжких моїх дум.

81. Гаю, гаю, зелен розмаю.

Помірно

Га - ю, га - ю, зе - лен роз - ма - ю; лю - бив дів - чи - ну,
сам доб - ре зна - ю, лю - бив дів - чи - ну, сам доб - ре зна - ю.

Любив дівчину півтора року,
Доки не дізналися вороги збоку. (2)
А як дізнали -- розщебетали,
Бодай же вони щастя не знали. (2)

Сусіди близькі -- вороги тяжкі!
Пийте, гуляйте, як самі знайте! (2)
Пийте, гуляйте, як самі знайте,
Де двоє ходять -- не розлучайте! (2)

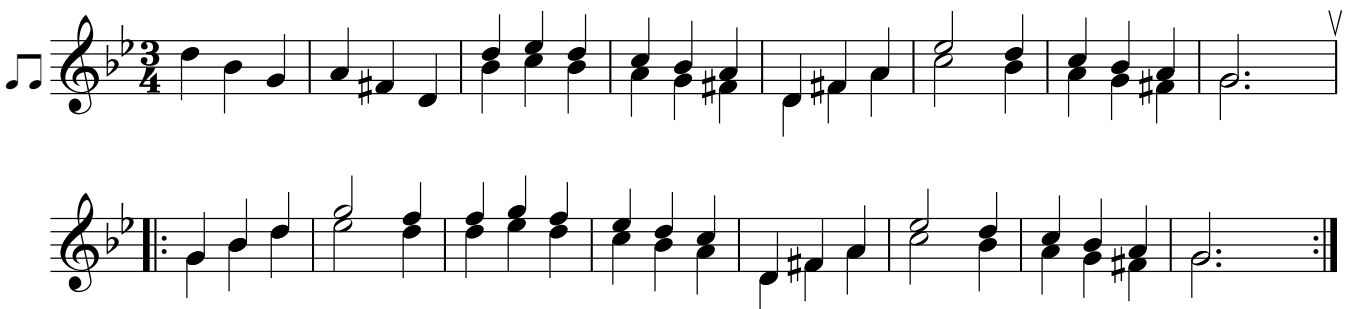
82. Місяць на небі.

Помірно

Мі - сяць на не - бі, зі - ронь - ки ся - ють,
ти - хо по мо - рю чо - вен пли - ве.
В чов - ні дів - чи - на піс - ню спі - ва - є,
а ко - зак чу - є - сер - день - ко мре.

Пісня та мила, пісня та люба,
Все про кохання, все про любов,
Як ми любились, та й розійшлися,
Тепер зійшлися навіки знов. (2)

Ой очі, очі, очі дівочі,
Темні, як нічка, ясні, як день.
Ви ж мені, очі, вік вкоротили,
Де ж ви навчилися зводить людей! (2)

83. Червоная калинонька.

Повільно

Чер-во-на - я ка-ли- нонь-ка, бі- ле-є де- рев- це, чом не хо- диш,
не го- во- риш, мо-є ми- ле сер - це, мо-є ми - ле сер-це?

Ой як мені, моя мила,
До тебе ходити?
Кругом живуть воріженьки,
Нас будуть судити. (2)
Нехай судять, нехай радять.
Вони про те знають:
Прийде тая годиночка,
Вони й перестануть. (2)

Над моїми воротами
Та чорная хмара,
А на мене, молодую,
Безвинная слава. (2)
Ой я тую чорну хмару
Пером розмахаяю,
Пережила поговори,
Переживу й славу. (2)

84. Приїхали три козаки.

Marciale

При - ї - ха - ли три ко - за - ки, та всі три од -
на - - кі, пи - та - ють - ся: " Ма - ру - сень - ка
у ко - то - рій ха - ті?"

Один стоїть край віконця, другий коня в'яже,
Третій стоїть під дверима: "Добрий вечір", - каже.
"Добрий вечір, стара мати! Дай води напиться,
Пусти дочку на вулицю, ой хоч подивиться!"
"Стоїть вода у ставочку; коли хоч - напийся,
Сидить дочка край віконця; коли хоч - дивися!"

"Непогожа в ставу вода, - піду до криниці.
Незвичайна дочка твоя - піду до вдовиці.
У вдовиці дві світлиці, ще й третя кімната,
А в дівчини одна хата, та й та не прибрата.
У вдовиці дві світлиці, гарні вечорниці:
Стоять чари заправлені в горшку на полиці!"

85. Ой ти знав.

Помірно

Ой ти знав, нащо брав мене невеличку,--
Мене мати годувала, як перепеличку. (2)

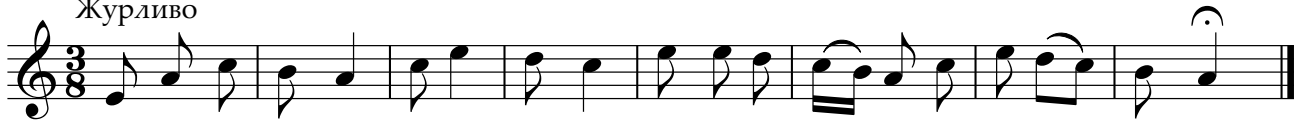
Ой ти знав, нащо брав! Я не вмію жати.
Напни мені холодочок: я буду лежати. (2)

Ой ти знав, нащо брав! Не вмію й косити!
Як не стане свого хліба, мусимо просити. (2)

86. Ой вербо, вербо.

Журливо

Ой вер-бо, вер-бо, де ти рос-ла, що тво є лис-тя-чко во да зне-сла.

1. Ой вербо, вербо, де ти росла,
Що твоє листячко вода знесла?	5. Ой кажуть люди, що він не п'є,
А він з корчми щодня іде.	9. Не раз я, не два викупляла -
Крізь віконечко утікала.
2. Ой знесла, знесла тиха вода...
А я молода, як ягода.	6. А я, молода, проти нього
Несу таляра золотого.	10. В вишневім саду ночувала,
Різних пташок наслухала.
3. А я молода, як ягода,
Не піду заміж за рік, за два.	7. Несу таляра золотого -
Викупить коня вороного.	11. Соловей каже: "Тьох-тьох, тьох-тьох!.."
4. Не піду заміж аж п'ятого,
За того п'яницю проклятого.	8. -Викупиш коня - люблю тебе,
Як не викупиш, то вб'ю тебе!	12. А зозуленька: "Ку-ку, ку-ку!.."

87. Ой хмелю ж мій, хмелю.

Помірно

" Ой хме-лю ж мій, хме - лю, хме-лю зе - ле- ньє - кий,

де ж ти, хме - лю, зи-му зи-му- вав, що й не роз-ви - вав - ся?"

--Зимував я зиму, зимував я другу,
Зимував ты в лузі на калині та й не розвивався!..(2)	--Ой сину ж мій, сину, ти моя дитино,
Не женися на тій удовиці, бо щастя не буде! (2)
--Ой сину ж мій, сину, сину молоденький,
Де ж ти, сину, нічку ночував, що й не роззувався? (2)	Бо вдовине серце, як осіннє сонце,--
Воно світить, світить, та не гріє, все холодом віє. (2)
--Ночував я нічку, ночував я другу,
Ночував у той вдовиці, що сватати буду! (2)	А дівоче серце, як весняне сонце,--
Ой хоч воно та й хмарнесеньке та все теплесеньке! (2)

88. Закувала зозуленька.

Andante con dolore

За - ку - ва - ла зо-зу-лень - ка на сто-до - лі, на ро - зі;

за-пла-ка - ла дів-чи-нонь - ка в бать-ка на по - ро - зі.

2. Не куй, не куй, зозуленько, на stodoli, на rozii,
Не плач, не плач, дівчинонько, в батька на porozii.
3. "Іду ярмом до криниці, коромисло гнеться,
Чом до мене, моя мати, ніхто не пришлеться?"
4. "Багач, дочко, не захоче, а бідний не сміє,
Нехай твоя руса коса зіллям зеленіє".

89. Ой у лузі калина стояла.

Помірно

Ой у лу - зі ка - ли - на сто - я - ла, ой у лу - зі ка - ли -

на сто - я - ла, бі-лим цві - том во - на про-цві - та - ла.

Білим цвітом вона процвітала, (2)

Як калину дівчина ламала.

Як калину дівчина ламала, (2)

Вона всіх парубків чарувала.

Та одному нічого не шкодить, (2)

Він до неї щовечора ходить.

--Ой дівчино, личка рум'яного, (2)

Полюби ти мене, молодого!

--Ой рада б я усіх вас кохати, (2)

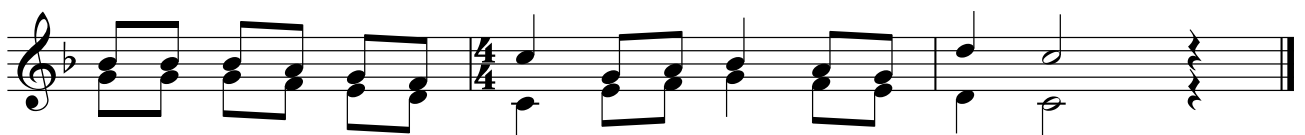
Та боюся козацької зради!

--Не зрубав я у полі тополі (2)

І не зраджу тебе, молоді!

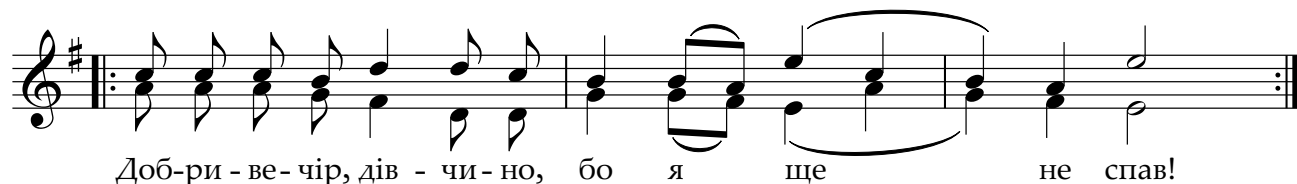
Ой дівчино, не бійся нічого, (2)

Бо не зрадив я в світі нікого...

90. Ой гиля, гиля, гусоньки, на став.

Помірно

Ой не спав, не спав, не буду й спати!

Я ж не побила, -- постановила,

Дай же мені, дівчино, повечеряти! (2)

З гори покотились та й самі побились. (2)

Я ж не топила, я ж не варила.

В мене вечеря -- рибка печена

А йшла по водиченьку -- відра побила. (2)

Не для тебе, серденько, приготовлена. (2)

91. Розпрягайте, хлопці, коні.

Помірно

Копав, копав криниченьку у вишневому саду...

Чи не вийде дівчинонька рано-вранці по воду?(2)

Вийшла, вийшла дівчинонька в сад вишневий воду брать,

А за нею козаченько веде коня напувать.(2)

Просив, просив відеречка -- вона йому не дала,

Дарив, дарив з руки перстень-вона його не взяла.(2)

Знаю, знаю, дівчинонько, чим я тебе розгнівив:

Що я вчора із вечора із другою говорив.(2)

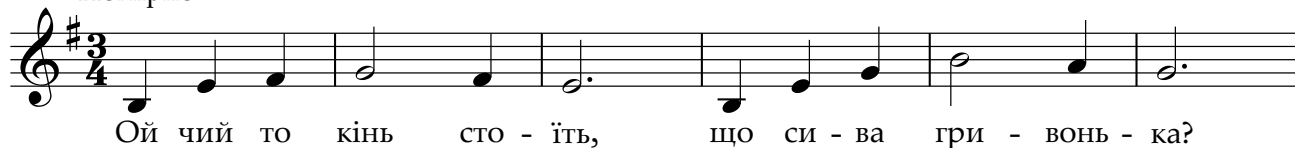
Вона ростом невеличка, ще й літами молода,

Руса коса до пояса, в косі стрічка голуба.(2)

92. Ой чий то кінь стоїть.

Помірно

Ой чий то кінь сто - їть, що си - ва гри - вонь - ка?

Спо-до-ба-лась ме-ні, спо-до-ба-лась ме-ні та-я дів - чи - нонь - ка!

2. Не так дівчинонька,

Як біле личенько.

Подай же дівчино,

Подай же гарная

На коня рученьку.

3. Дівчина підійшла,

Рученьку подала.

Ой краще б я була,

Ой краще б я була,

Кохання не знала.

4. Кохання, кохання

З вечора до рання

Лиш раз цілування,

Лиш раз цілування,

А сто раз чекання.

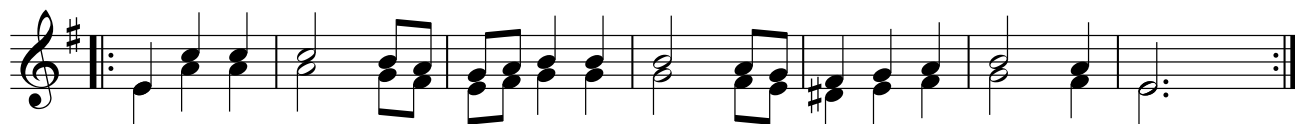
5. Кохання, кохання,

З вечора до рання.

Як сонечко зійде,

Як сонечко зійде,

Кохання відійде.

93. Ой у вишневому саду.

Скоро

Ой у виш-не - во - му са-ду, там со-ло-вей - ко ще-бе-тав, до-
 до-му я про-си - ла - ся, а ти ме - не все не пус - кав, до -
 до-му я про-си - ла - ся, а ти ме - не все не пус - кав.

*--Ой милий мій, молю тебе: зійшла зоря--пусти мене.

Проснеться матінко моя, буде питать, де я була.

*--А ти їй дай такий одвіт: яка чудова майська ніч!

Весна іде, красу несе, а в тій красі радіє все!

*--Доню моя, не в тому річ: де ти гуляла цілу ніч?

Чому розплетена коса, а на очах бринить сльоза?

*--Коса моя розплетена, її подруга розплела,

А на очах бринить сльоза, бо з милим я прощалася.

*--Мамо моя, ти вже стара, а я щаслива й молода,

Я жити хочу, я люблю, молю не лай доню свою!

*Ой у вишневому саду, там соловейко щебетав,

Додому я просилася, а ти мене все не пускав.

Балади

Балада - це лірико-епічний твір драматичного змісту,
часто з трагічним закінченням.

94. Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці.

Помірно

Ой не хо - ди, Гри - цю, та й на ве - чор - ни - ці,

бо на ве - чор - ни - цях дів - ки ча - рів - ни - ці.

Кот - ра - я дів - чи - на чор - ні о - чі ма - є,

то та - я дів - чи - на у - сі ча - ри зна - є.

2. Ой одна дівчина та чарів не знала

Та і тая Гриця та й причарувала.

У неділю рано зіллячко копала,

А у понеділок переполоскала.

3. У вівторок рано зіллячко варила,

У середу рано Гриця отруїла,

Як прийшов четвер, Гриць уже помер,

Як прийшла п'ятниця, поховали Гриця.

4. А в суботу рано, мати дочку била:

--Ой нащо ти, доню, Гриця отруїла?

--Ой мати, мати, жалю в вас немає,

Нехай же Гриценько нас двох не кохає.

5. Ой нехай не буде ні тій, ні мені,

Нехай достанеться та сирій землі.

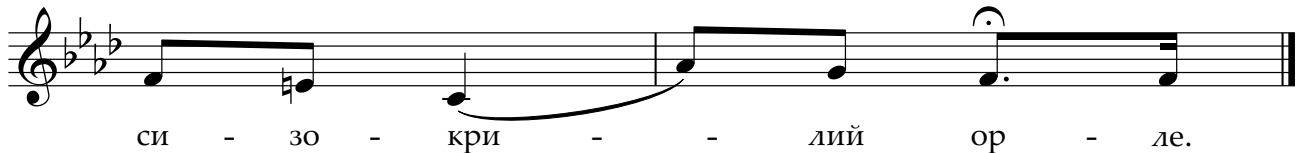
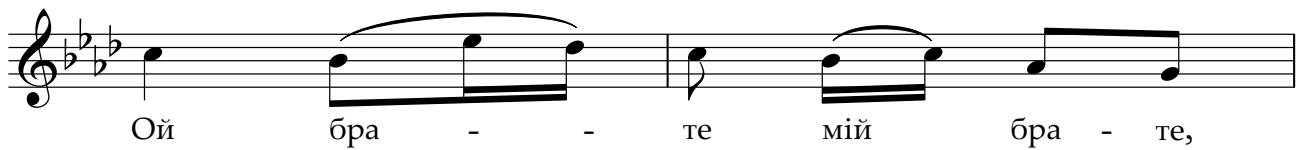
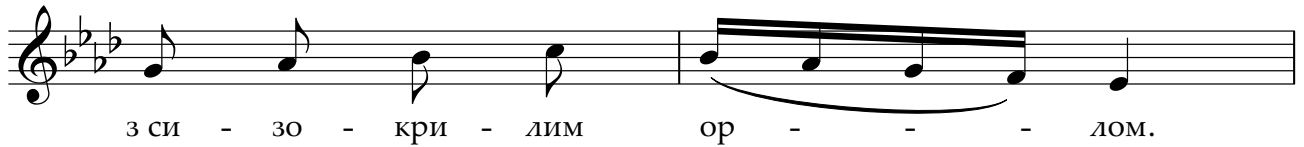
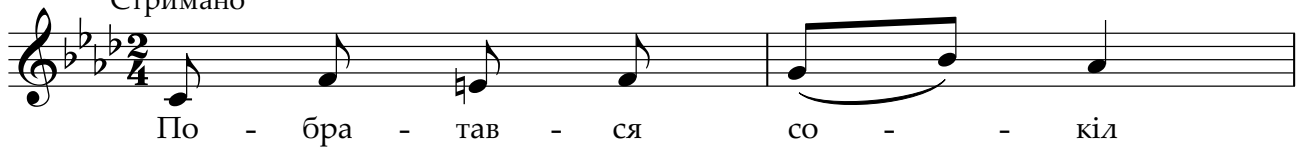
Оце тобі, Грицю, така заплата,

Із чотирьох дошок темньенькая хата.

95. Побратався сокіл з сизокрилим орлом.

Стримано

Оставляю тобі всі мої розкоші,
Всі мої розкоші, всі мої ужитки,
Всі мої розкоші і маленькі дітки,
А сам полину в чужу сторону,
В чужу сторону шукать талану.

Ой як добре буде, то я й забарюся,
А як худо буде, то назад вернуся.

Літа сокіл літо, літа сокіл друге,
На третєє літо сокіл прилітає,
Сокіл прилітає та орла питає:
--А де ж мої, брате, маленькі дітки?

--Твої, брате, діти полинули в луги,
Полинули в луги з великої туги.
Сіли, пали діти на високім дереві,
На високім дереві, на колючім терні.

Приїхали пани з чужої сторони,
Терен ізрубали, соколят забрали,
Турецькому царю в подарок послали.

При добрій годині -- чужі побратими,
При лихій годині -- немає родини.
При добрій годині -- чужі братаються,
При лихій годині -- свої цураються.

Танцювальні пісні

Танцювальні пісні виконуються під супровід музичних інструментів.

За настроєм це життєрадісні і веселі твори,

для яких властивий особливий рухливий ритм.

До українських народних танців і танцювальних пісень відносяться:

коломийка, шумка, козачок, гопак, аркан, метелиця.

96. Гопак "Гречаники".

Moderato

Allegretto

Allegro

97. Од Києва до Лубен. Козачок.

Allegretto

Од Ки - є - ва до Лу - бен на - сі - я - ла ко - но - пель.

Дам ли - ха за - каб - лу - кам, за - каб - лу - кам

ли - ха дам, до - ста - неть - ся й пе - ре - дам.

Од Ніжина до Прилуки та побила закаблуки. Запряжу я козу в віз та й поїду по рогіз.

Приспів.

Приспів.

Од Полтави до Хорола черевички попорола. Запряжу я півня в сани та й поїду до Оксани.

Приспів.

Приспів.

А мій батько чоботар, черевички полатав. Запряжу я барана -- куди люди, туди й я.

Приспів.

Приспів.

98. Ой легойка коломийка.

Allegro

Ой ле - гой - ка ко - ло - мий - ка, ле - гой - ка, ле - гой - ка,

та від то - ї ко - ло - мий - ки бо - лить го - ло - вой - ка.

Не тепер, не тепер по гриби ходити --

Ой не ходи, багачику, горою за мною,

Восени, восени, як будуть родити.

Бо ти богач, а я бідна, не рівня-м з тобою.

Заграй мені, музиченьку, я буду співати,

Нема краю веселого, як України села,

Щоби було моїй любці легко танцювати.

Де ідете -- там вчуєте пісеньку веселу.

99. Коломийка (парубоцька).

Allegretto

Як я то - ту ко - ло - мий - ку за - чу - ю, за - чу - ю,
че - рез то - ту ко - ло - мий - ку до - ма не но - чу - ю.
Ой за - грай ми, му - зи - чень - ку, за - грай ми, за - грай ми,
ти, мо - ло - да дів - чи - нонь - ко, спі - вай - ми, спі - вай - ми!

100. Кину кужіль. Шумка.

Allegro

Ки - ну ку - жіль на по - ли - цю, са - ма пі - ду на ву - ли - цю.
не - хай ми - ші ку - жіль труб - лять, не - хай ме - не хлоп - ці люб - лять.

На городі сіно гребла,	Я нікого не любила,	Полюбила гультяя,
Черевички загубила.	Тільки Петра та Данила,	Така доля моя!
Черевички загубила,	Грицька, Стецька та Степана,	Я думала кучерявий,
Собі хлопців наманила.	Заміж вийду за Івана.	В його чуба нема!

101. Метелиця.

Ой на дво - рі ме - те - ли - ця; чо - го ста - рий не - же - нив - ся?

Ой не бу - ду же - нить - ся, та й не бу - ду жу - рить - ся.

Ой на дворі метелиця; чого старий не женився?

Ой не буду жениться, та й не буду журиться.

102. Аркан.

Пісні літературного походження

Пісні літературного походження ще називають романсами або солоспівами. Вони написані конкретними авторами -- поетами і композиторами. Серед них -- Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Микола Лисенко, Кирило Стеценко, Яків Степовий та багато інших. Завдяки своїй популярності й усному поширенню серед людей, вони стали народними. Часто вони виконуються з інструментальним супроводом.

103. Їхав козак за Дунай.

Муз. і сл. С. Климовського.

Andantino

Ї - хав ко - зак за Ду - най, ска- зав: "Дів - чи - но, про- щай.

Ти, ко - ни - ку во - ро - нень-кий, не - си та гу - лям!"

"Пос- тій, пос- тій ко - за - че, тво - я дів - чи - на пла - че, -

як ти ме - не по - ки - да - єш, тіль - ки по - ду - май!"

2.-- Білих ручок не ламай,

Ясних очок не стирай,

Мене з війни зі славою

К собі дожидай.

3.--Не хочу я нічого,

Тільки тебе одного,

Ти будь здоров мій миленький,

А все пропадай!

4. Свиснув козак на коня

-- Зоставайся, молода!

Я приїду, як не згину,

Через три года.

5. Тебе ж, мила, не забуду,

Поки жив на світі буду.

Коли умру на війні --

Поплач обо мні!

104. Зоре моя вечірняя.

Муз. О. Керекеша, сл. Т. Шевченко.

Помалу

Зо - ре мо - я ве - чір-ня - я, зі - йди над го - ро - ю,
по - го-во- рим ти - хе-сень-ко в не - во- лі з то - бо - ю.

Роз - ка- жи, як за го - ро - ю со - неч-ко сі - да - є,
як у Дніп-ра ве - се-лоч-ка во - ду по - зи - ча - є.

Як широка сокорина
Віги розпустила...
А над самою водою
Верба нахилилась.

Аж по воді розіслала
Зелені віги,
А на вітах гойдаються
Нехрещені діти.

105. Думи мої, думи мої.

Муз. М. Лисенка, сл. Т. Шевченка.

Помірно

Ду-ми мо - ї, ду-ми мо - ї, ли-хо ме - ні з ва - ми!

На-що ста-ли на па - пе - рі сум-ни - ми ря - да - ми?..

Чом вас ві-тер не роз - ві - яв в сте-пу, як пи - ли - ну?

Чом вас ли-хо не при - спа-ло, як сво - ю ди - ти - ну?..

Думи мої, думи мої, квіти мої, діти!
 Виростав вас, доглядав вас,--
 Де ж мені вас діти?
 В Україну ідіть, діти, в нашу Україну,
 Попід тинню сиротами,
 А я -- тут загину.

Там знайдете щире серце і слово ласкаве,
 Там знайдете щирю правду,
 А ще, може, й славу...
 Привітай же, моя ненько, моя Україно,
 Моїх діток нерозумних,
 Як свою дитину.

106. Заповіт.

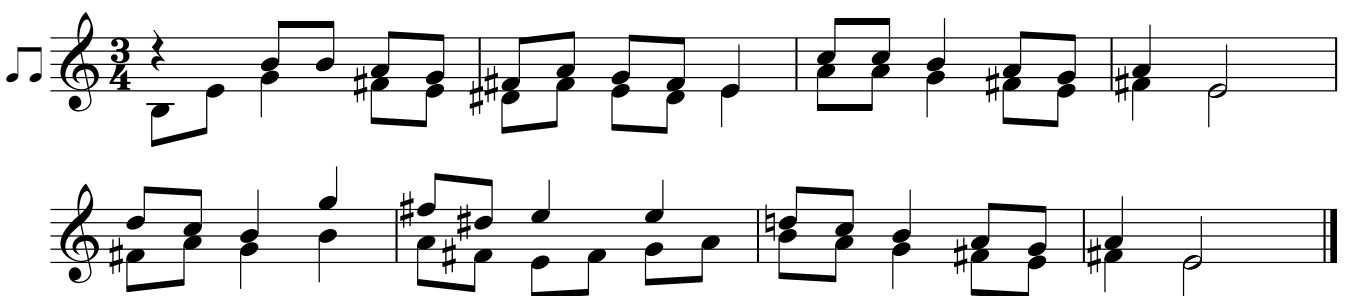
Муз. Г. Гладкого, сл. Т. Шевченка.

Як понесе з України
 У синєє море
 Кров ворожу... отойді я
 і лани, і гори--
 Все покину, і полину
 До самого Бога
 Молитися... а до того
 Я незнаю Бога.

Поховайте та вставайте,
 Кайдани порвіте
 та вражою, злою кров'ю
 Волю окропіте.
 І мене в сем'ї великій,
 В сем'ї вольній, новій,
 Не забудьте пом'янути
 Незлим, тихим словом.

Як умру, то поховайте
 мене на могилі,
 серед степу широкого,
 на Україні милій.
 Щоб лани широкополі,
 І Дніпро, і кручі
 Було видно, було чути,
 Як реве ревучий.

107. Така її доля.

Муз. В. Заремби, сл. Т. Шевченка.

Поволі

Та - ка її до - ля... О Бо - же мій ми - лий! За
що ж ти ка - ра - єш її, мо - ло - ду? За
те, що так щи - ро во - на по - лю - би - ла ко -
заць - кі - її о - чи?... Про - сти си - ро - ту!

Кого ж їй любити?

Чи винна ж голубка,

Ні батька, ні неньки:

Що голуба любить?

Одна, як та пташка,

Чи винен той голуб,

В далекім краю!

Що сокіл убив?

Пошли ж ти їй долю --

Сумує, воркує,

Вона молоденька,--

Білим світом нудить,

Бо люди чужії

Літає, шукає,

Її засміють.

Дума -- заблудив.

108. Реве та стогне Дніпр широкий.

Муз. Д. Крижановського, сл. Т. Шевченка.

Повільно

Ре-ве та стог - не Дніпр ши - ро - кий, сер-ди-тий ві - тер за - ви - ва,
до-до-ду вер - би гне ви - со - кі, го-ра-ми хви - лю пі - дій - ма.

І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав.
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потопавав.

Ще треті півні не співали.
Ніхто ніде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясен раз у раз скрипів.

109. Стоїть гора високая.

Муз. М. Лисенка, сл. Л. Глібова.

Під гаєм в'ється річенька, як скло вона блищить,
Долиною зеленою кудись вона біжить.
Край берега у затишку прив'язані човни,
Там три верби схилилися, мов журяться вони.
Що пройде красне літечко, повіють холода,
Осіплеться з них листячко і понесе вода.
Журюся й я над річкою... Біжить вона, шумить,
А в мене бідне серденько і мліє, і болить.
Ой річенько, голубонько! Як хвилечки твої,

Пробігли дні щасливі і радощі мої!
До тебе, люба річенько, ще вернеться весна,
А молодість не вернеться, не вернеться вона!..
Стоїть гора високая, зелений гай шумить,
Пташки співають голосно, і річенька блищить...
Як хороше, як весело на білім світі жить!..
Чого ж у мене серденько і мліє, і болить?
Болить воно та журиться, що вернеться весна,
А молодість... не вернеться, не вернеться вона!

110. Тихо над річкою.

Муз. П. Батюка, сл. С. Черкасенка.

Andante

Музична партитура для пісні 'Тихо над річкою'. Вона складається з трьох рядків нот на скрипковій лінійці. Ключова підписана тріма, а ритмічний розмір змінюється між 4/4, 3/4 та 4/4. Під нотою наведено українські ліричні тексти.

Ти - хо над річ - ко - ю, ні - чень - ка тем - на - я,
спить за - ча - ро - ва - ний ліс. Ніж - но ше - по - че він
каз - ку та - ем - ну - ю, сум - но зіт - ха вер - бо - ліз.

Нічка розсипала зіроньки ясні,
Он вони в річці на дні.
Плачуть берези по той бік - сріблястії,
В темряві, наче у сні.
Що їм приснилося? - щастя улюблене.
В хвилях бурхливе життя.

Личенько дівчини ніжно голубене,
Щіри її почуття.
Місяць опівночі сходить над річкою,
Падає тїнь на поля.
Весело вдвох із дівчиною вірною
Слухати спів солов'я.

Музична партитура для пісні 'Дивлюсь я на небо'. Вона складається з трьох рядків нот на скрипковій лінійці. Ключова підписана тріма, а ритмічний розмір змінюється між 4/4, 3/4 та 4/4. Під нотою наведено українські ліричні тексти.

Див - люсь я на не - бо, та й дум - ку га - да - ю: чо -
му я не со - кіл, чо - му не лі - та - ю, чо -

111. Дивлюсь я на небо.

Муз. Л. Александрової, сл. М. Петренка.

Повільно

Музична партитура для пісні 'Дивлюсь я на небо'. Вона складається з двох рядків нот на скрипковій лінійці. Ключова підписана тріма, а ритмічний розмір змінюється між 4/4 та 3/4. Під нотою наведено українські ліричні тексти.

Див - люсь я на не - бо, та й дум - ку га - да - ю: чо -
му я не со - кіл, чо - му не лі - та - ю, чо -

му ме - ні, Бо - же, ти кри - лець не дав? Я б

зем - лю по - ки - нув і в не - бо злі - тав!

Далеко за хмари, подальше од світу,
Шукать собі долі, на горе - привіту,
І ласки у зірок, у сонця просить,
У світі їх ясним все горе втопить.

Бо долі ще змалку здаюсь я нелюбий, -
Я наймит у неї, хлопцюга прибудний;
Чужий я у долі, чужий у людей!
Хіба ж хто кохає нерідних дітей!..

112. Чуєш, брате мій.

Муз. Л. Лепський, сл. Б. Лепський.

Повільно

Чу - єш, бра - те мій, то - ва - ри - шу мій,

від - лі - та - ють сі - рим шну - ром жу - рав - лі у ви - рій.

Приспів

Кли - чуть кру кру - кру... на чу - жи - ні у - мру, по - ки мо - ре пе - ре - ле -

чу, кри - лонь - ки зі - тру, кри - лонь - ки зі - тру, кру - кру кру...

Мерехтять в очах безконечний шлях.

Лине, лине в сірій мряці слід по журавлях...

Приспів.

113. Ніч яка місячна.

Муз. М. Лисенка, сл. М. Старицького.

Помірно

Ніч я - ка мі - сяч - на, зо - ря - на, яс - на - я! Вид - но, хоч гол - ки зби - рай!

Ви - йди, ко - ха - на - я, пра - це - ю змо - ре - на,

хоч на хви - ли - ноч - ку в гай!

Сядемо вкупочці тут під калиною - і над панами я пан!

Глянь, моя рибонько, - срібною хвилею стелеться в полі туман.

Гай чарівний, ніби променем всипаний, чи загадався, чи спить:

Он на стрункій та високій осичині листя пестливо тремтить.

Небо незміряне, всипане зорями, - що то за божа краса!

Перлами ясними ген під тополями грає краплиста роса.

Ти не лякайся, що ніженьки босії вмочиш в холодну росу:

Я тебе, вірная, аж до хатиноньки сам на руках однесу.

Ти не лякайся, що змерзнеш, лебедонько, тепло - ні вітру, ні хмар:

Я пригорну тебе до свого серденька, а воно палке, як жар.

Ти не лякайся, що можуть підслухати тиху розмову твою:

Нічка поклала всіх соном окутала, ані шелесне в гаю.

Сплять вороги твої, знуджені працею, - нас не сполоха їх сміх.

Чи ж нам, окраденим долею нашою, й хвиля кохання - за гріх?..

114. Не щєбєчи, соловейку.

Муз. М. Глінки, сл. В. Забіли.

Помалу

Не щє-бє-чи, со-ло-вей-ку, під вік-ном бли-зєнь-ко;
 не щє-бє-чи, ма-лю-сєнь-кий, на зо-рі ра-нєнь-ко,
 не щє-бє-чи, ма-лю-сєнь-кий, на зо-рі ра-нєнь-ко.

Як затьохкаєш, як свиснеш, неначе заграєш;
 Так і б'ється в грудях серце, душу роздираєш.

Твоя пісня дуже гарна, ти гарно співаєш,
 Ти щасливий, спарувався і гніздечко маєш!

Як засвиснеш голосніше, а далі тихенько -
 А у душі похолоне, аж замре серденько.

А я бідний, безталанний, без пари, без хати:
 Не досталось мені в світі весело співати.

Зовсім трошки перестанеш, лунь усюди піде;
 Ти в темну ніч веселися, і як сонце зійде.

Сонце зійде - я нуджуся, і заходить - плачу:
 Котру люблю дівчиноньку, тієї не бачу.

115. Гуде вітер вельми в полі.

Муз. М. Глінки, сл. В. Забіли.

Не швидко

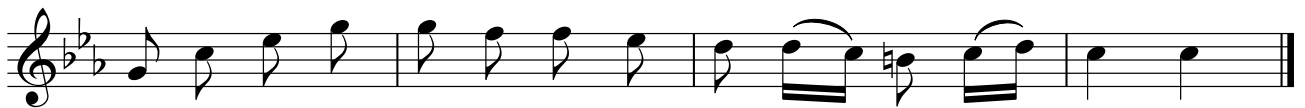
Гу - де ві - тер вель-ми в по - лі, ре - ве, ліс ла - ма - є...

Пла - че ко - зак мо - ло - день - кий, до - лю про - кли - на - є.

Гу - де ві - тер вель - ми в по - лі, ре - ве, ліс ла - ма - є...

Ко - зак ну - дить - ся, сер - деш - ний, що ро - бить не зна - є.

Гуде вітер вельми в полі, реве, ліс ламає...

Козак стогне, бідолаха, сам собі гадає!

Ревеш, вітре, та не плачеш, бо тобі не тяжко!

Ти не знаєш в світі горя, так тобі й не важко!

Тобі все одно: чи в полі, чи де ліс ламаєш,

Чи по морю хвилі гониш, чи криші здираєш -

Солом'яні, залізні, яку де зустрінеш,

Людей снігом замітаєш, в полі як застигнеш.

Одірви ж од серця тугу, рознеси по полю,

Щоб не плакався я бідний, на нещасну долю!

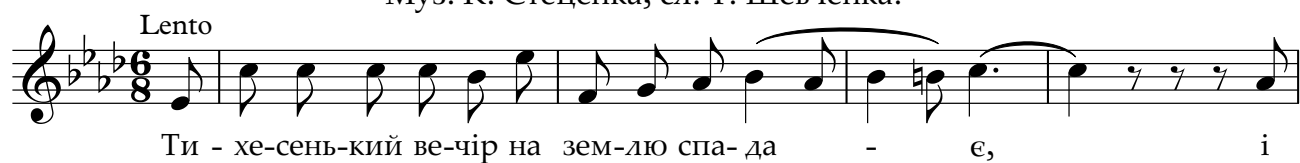
А коли цього не зробиш, мене кинь у море:

Нехай зо мною потоне моє люте горе!..

116. Вечірня пісня.

Муз. К. Стеценка, сл. Т. Шевченка.

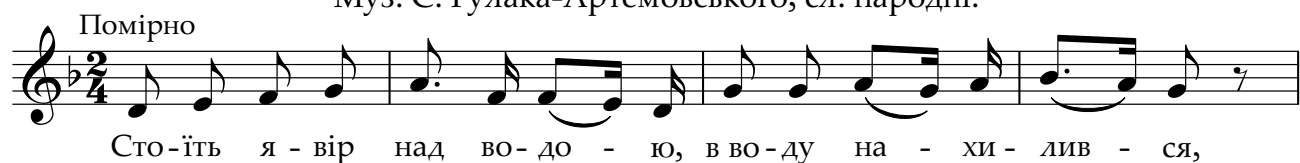
2. Світи ще годину, бо рано ще спати,
Милуй нас, як мати, теплом обгортай!
Ой сонечко ясне, невже ти втомилось,
Чи ти рознівилось? Іще не лягай"

3. Не слухає сонце, за гору сідає
І нам посилає на всю ніч "Прощай!"
Ой сонечко ясне, невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось? Іще не лягай!

117. Стоїть явір над водою.

Муз. С. Гулака-Артемовського, сл. народні.

на ко - за - ка не - до-лень- ка, ко - зак за - жу - рив - ся.

Не хилися, явороньку, ще ж ти зелененький!

Ой поїхав на чужину та там і загинув,

Не журися, козаченьку, ще ж ти молоденький!

Свою рідну Україну навіки покинув.

Як мені не хилитись - вода корінь мие!

Звелів собі насипати високу могилу,

Як же мені не журитись, коли серце ние.

Звелів собі посадити червону калину.

Ой поїхав з України козак молоденький -

"Будуть пташки прилітати, калиноньку їсти,

Оріхове сіделечко ще й кінь вороненький.

Будуть мені приносити од родоньку вісти!.."

118. Стоїть явір над водою.

Муз. і сл. Г. Сковороди.

Не поспішаючи

Сто - їть я - вір над во - до - ю,

все ки - ва - є го - ло - во - ю,

буй - ні віт - ри по - ві - ва - ють,

ру - ки я - во - ру ла - ма - ють.

1. Стоїть явір над водою,
 Все киває головою,
 Буйні вітри повівають,
 Руки явору ламають.
 2. А вербочки шумят низько,
 Волокуть мене до сна.
 Тут тече поточок близько;
 Видно воду аж до дна.

3. Нащо ж мені нарікати,
 Що в селі родила мати.
 Нехай у тих мозок рветься,
 Що високо в гори дметься.
 4. А я буду собі тихо
 Коротати малий вік,
 Так минеть мене все лихо
 Буду щаслив чоловік.

119. Ой ти, пташко жовтобока.

Муз. і сл. Г. Сковороди.

Andantino

Ой ти, пташ - ко жов - то - бо - ка,
 не кла - ди гніз - да зви - со - ка!
 Кла - ди ж йо - го низь - ко в ям - ці,
 хо - вай ді - ток у зе - ле - ній трав - ці.

Ой ти, пташко жовтобока,
 Не клади гнізда звисока!
 Клади ж його низько в ямці,
 Ховай діток у зеленій травці.

Яструб ген над головою
 Висить, хоче ухопить,
 Вашою живе він кров'ю,
 Глянь-но! Пазурі сталить!

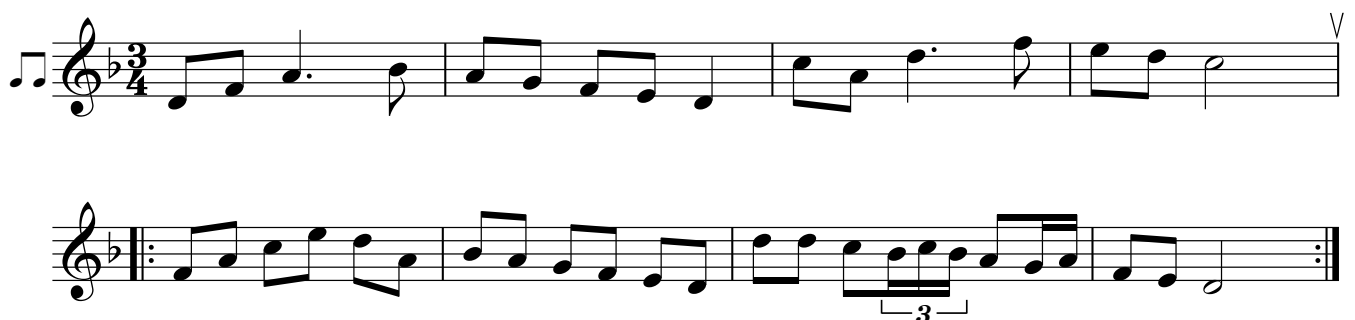

120. Там, де Ятрань круто в'ється.

Муз. народна, сл. А. Шашкевича.

Ти, дівчино, ти щаслива:	А я бідний, безталанний;	Ой як тяжко жити стало,
В тебе батько, мати є.	Степ широкий - тож мій сват,	Бо ті прокляті пани
Рід великий, хата біла,	Шабля, люлька - вся родина,	Із нас шкуру поздирали
Все, що в хаті, то твоє.	Сивий коник - то ж мій брат.	Та пошили жупани.

121. Гандзя.

Муз. і сл. Д. Бонковського.

Приспів:

Гандзю моя, Гандзю мила, чим мене ти напоїла:	Де ж ти, Гандзю, вродилася, де ж ти чарів навчилася,
Чи любистком, чи чарами, чи солодкими словами?	Що як глянеш ти очима, то заплачу, як дитина?
Важка моя, гірка доля, знать, така Божа воля,	Гандзю, серце-молочко, яке ж твоє гарне личко,
Щоб ніченьки я не спав, за тобою пропадав!	І губоньки, і оченьки, і ніженьки, і рученьки!
Приспів.	Приспів.
Чи я мало сходив світу, чи я мало бачив цвіту,	Гандзю, котку, не цурайся, та на Божу волю здайся,
Чом калина найкрасніша, чому Гандзя наймиліша?	Пригорнись до серця мого та не зважай ні на кого.
Як на мене щиро гляне, серце моє, як цвіт, в'яне,	Коли ж така твоя воля, щоб ти мене не любила,
А як стане щебетати, сам не знаю, що діяти!	Лучче ж мені така доля, щоб злюбила мя могила!
Приспів.	Приспів.

122. Летить галка через балку.

Муз. народна, сл. Т. Шевченка.

Не пускає її мати рано до криниці,

Ні жита жать, ні льону брять, ні на вечорниці.

Раз увечері пізненько, як мати заснула,

Вийшла слухать соловейка, мов зроду не чула.

Вийшла, стала під вербою та й дивиться в воду.

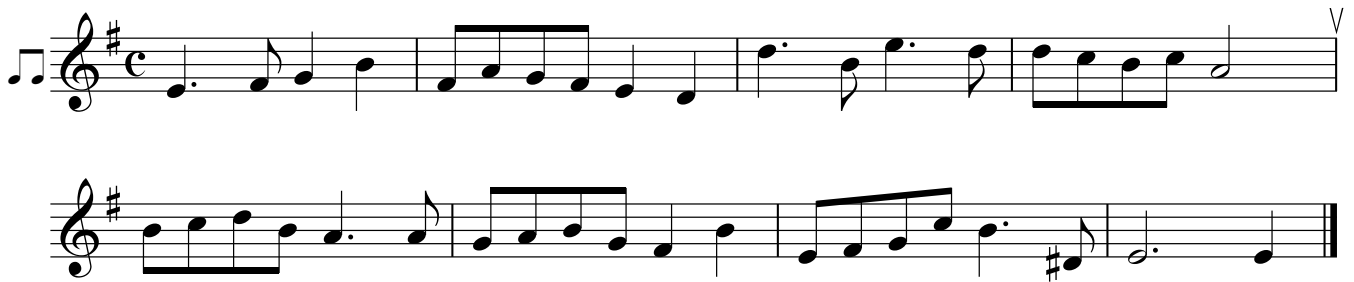
Тяжко, мати, важко, мати! Нащо дала вроду?

Змалювала біле личко і чорнії брови,

Та не дала мені мати, ні щастя, ні долі.

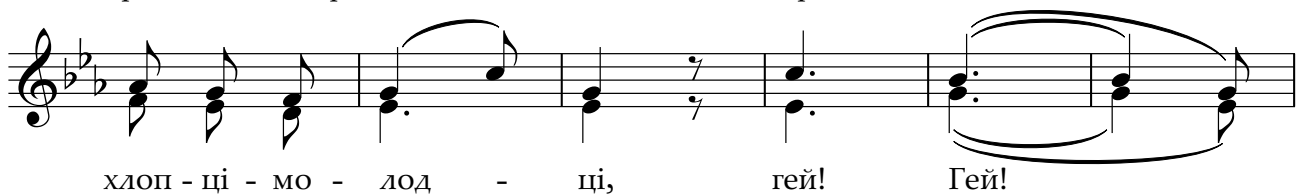
Було б тобі, моя мати, цих брів не давати,

Було б тобі, моя мати, щастя й долю дати!

123. Закувала та сива зозуля.

Муз. і сл. П. Ніщинського.

Вони плакали, гірко ридали, свою долю викликали:
 "Ой, повій, повій та буйнеський вітре, та й понад море,
 Та винеси нас із кайданів, з неволі в чистеє поле,
 Та понеси на Україну, гей, гей, нас на Україну...
 А на Україні - там сонечко сяє, козацтво гуляє,
 Гуляє і нас виглядає, нас виглядає!"
 По синьому морю байдаки під вітром гуляють,
 Братів, щоб рятувати, запорожці чимдуж поспішають.
 Гей, як зачули турецькїї султани та ізвеліли ще гірші кувати кайдани...
 Султани турецькі, султани звеліли кувати кайдани, кайдани кувати,
 Звеліли ще гірші кувати кайдани!

124. Гімн України.

Муз. М. Вербицького, сл. П. Чубинського.

Український етнограф, фольклорист, поет Павло Чубинський написав вірш "Ще не вмерла Україна", який у майбутньому став національним, а згодом і державним гімном України.

Вперше вірш був опублікований у 1863 році, у четвертому номері львівського літературно-політичного вісника "Мета".

Того ж року текст вірша потрапив до рук отця Михайла (Вербицького).

Крім цього вірша, у журналі було надруковано ще ряд віршів Т.Шевченка, тому довгий час вважали, що автором вірша був Т.Г.Шевченко. Також побутувала думка, що це не авторський твір, а народний.

Цікаво, що спочатку М.Вербицький написав музику для солоспіву в супроводі гітари, а вже згодом розробив її для хору.

Слова і музики пісні надихали і досі надихають борців за рідну Україну.

6 березня 2003 року Верховна Рада України ухвалила Закон "Про Державний гімн України",

запропонований Леонідом Кучмою, який був на той час Президентом України.

У той же час перша строфа гімну, згідно з пропозицією Президента, звучатиме

"Ще не вмерла України ні слава, ні воля".

Так гімн повернувся до пісенної скарбниці народу.

як ро - са на сон - ці, за - па - ну - ем

і ми, брат - тя, у сво - їй сто - рон - - ці.

Ду - шу й ті - ло ми по - ло - жим за на - шу сво - бо - ду,

і по - ка - жем, що ми, брат - тя, ко - заць - ко - го ро - ду.

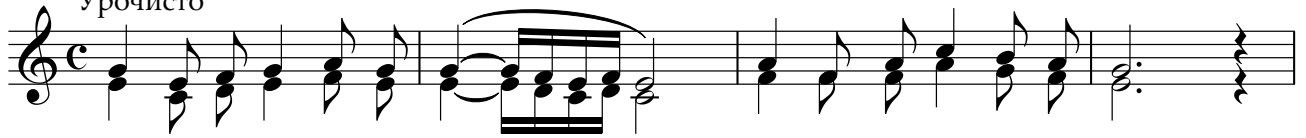
Станем, браття, в бій кривавий	Чорне море ще всміхнеться,	Душу й тіло ми положим
Від Сяну до Дону,	Дід Дніпро зрадіє.	За нашу свободу,
В ріднім краї панувати	Ще на нашій Україні	І покажем, що ми, браття,
Не дамо нікому.	Доленька наспіє.	Козацького роду!

125. Боже Великий, Єдиний.

Муз. М. Лисенка, сл. О. Кониського.

Урочисто

Бо - же Ве - ли - кий, Є - ди - ний! На - шу Вкра - ї - ну хра - ни,

во - лі і сві - ту про - мін - ням Ти ї - ї о - сі - ни.

Світ - лом на - у - ки і знан - ня нас ді - тей про - сві - ти;

в чис - тій лю - бо - ві до кра - ю Ти нас, Бо - же, зрос - ти!

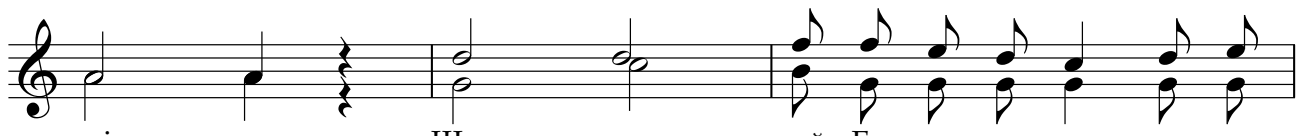
Мо - ли - мось, Бо - же Є - ди - ний, на - шу Вкра - ї - ну хра - ни.

Всі Сво - ї лас - ки, щед - ро - ти, Ти на люд Свій звер - ни!

Дай йо - му во - лю, дай йо - му до - лю, дай до - бру о -

сві - ту. Щас - тя дай, Бо - же, на - ро - ду на

мно - га - я, мно - га - я лі - та!

1. Боже Великий, Єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.

2. Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові до краю,
Ти нас, Боже, зрости.

3. Молимося, Боже Єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої даски й щедроти
Ти на люд наш зверни.

4. Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світу, щастя,
Дай, Боже, народу
І многая, многая літа.

The image displays a musical score for a hymn, consisting of nine staves of music. The score is written in a single melodic line on a treble clef staff, with a common time signature (C). The music is composed of chords and single notes, with some passages featuring sixteenth-note patterns. The key signature is one sharp (F#), indicating the key of D major. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

Авторські пісні в музичній культурі України у другій половині ХХ ст.

126. Пісня про рушник.

Муз. П. Майбороди, сл. А. Малишка.

Помірно

Рід-на ма-ти мо-я, ти но-чей не до-спа-ла,
і во-ди-ла ме-не у по-ля край се-ла,
і в до-ро-гу да-ле-ку ти ме-не на зо-рі про-вод-жа-ла, і руш
1.
ник ви-ши-ва-ний на щас-тя да-ла.
2.
ник ви-ши-ва-ний на щас-тя, на до-лю да-ла.

Хай на ньому цвіте росяниста доріжка,
І зелені луки, солов'їні гаї,
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
І засмучені очі блакитні твої.
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
І засмучені очі, журливі, блакитні твої.
Я візьму той рушник простелю наче долю,
В тихім шелесті трав, щебетанні дібров,
І на тим рушничкові оживе все знайоме до болю,
І дитинство, й розлука, і вірна любов.
І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю,
І дитинство, й розлука, і вірна твоя материнська любов.

127. Два кольори.
Муз. О. Білаша, сл. Д. Павличка.

Помірно

Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги.
Переплелись, як мамине шиття,
Щасливії, сумні мої,
Щасливі і сумні мої дороги.
Приспів.

Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
Лиш горточок старого полотна
І вишите мое життя,
І вишите мої життя на ньому.
Приспів.

128. Києве мій.

Муз. І. Шамо, сл. Д. Луценка.

В темпі вальсу

Гра - є мо - ре зе - ле - не, ти - хий день до - го - ра.

До - ро - ги - ми для ме - не ста - ли схи - ли Дні - пра,

де ко - ли-шуть-ся ві - ти за - ко - ха - них мрій.

Як те - бе не лю - би - ти, Ки - є - ве мій!

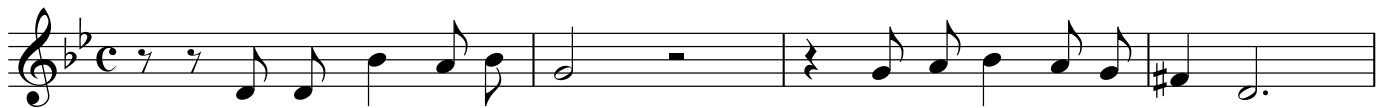
В очі дивляться канни,
Серце в них переллю.
Хай розкажуть коханій,
Як я вірно люблю.
Буду мріяти й жити
На крилах надій...
Як тебе не любити, Києве мій!

Спить натомлене місто
Мирним, лагідним сном.
Ген вогні, як намисто
Розцвіли над Дніпром!
Вечорів оксамити,
Мов щастя прибій...
Як тебе не любити, Києве мій!

129. Червона рута.

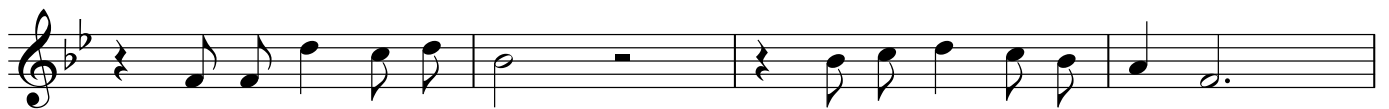
Муз. і сл. В. Івасюка.

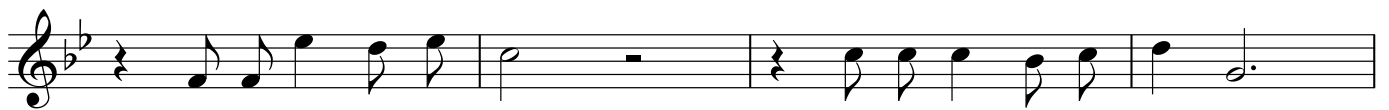
Ти при-знай-ся ме - ні, звід-ки в те - бе ці ча - ри, -

я без те - бе всі дні у по ло - ні пе - ча - лі.

Мо-же десь у лі - сах ти чар-зіл - ля шу - ка - ла,

сон-це-ру - ту знай-шла і ме-не зча-ру - ва - ла?

Приспів

Чер - во - ну ру-ту не шу-кай ве - чо - ра - ми, ти у

ме - не є - ди - на, тіль - ки ти, по - вір.

Бо тво - я вро - да то є чис - та - я

во - да, то є бист - ра - я во - да з си - ніх гір.

Бачу я тебе в снах,
У дібровах зелених,
По забутих стежках
Ти приходиш до мене.

І не треба нести
Мені квітку надії,
Бо давно уже ти
Увійшла в мої мрії.

130. Ой летіли дикі гуси.
Муз. І. Поклада, сл. Ю. Рибчинського.

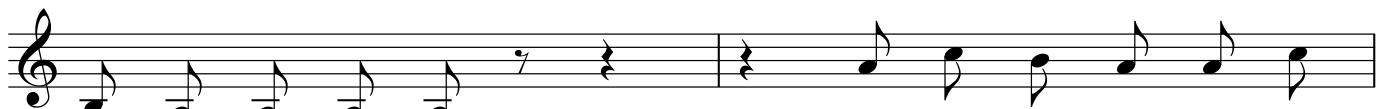
Andantino

Ой, ле-ті-ли ди-кі гу-си, ой, ле-ті-ли у не - ді-лю до-що - ву...

Впа-ло пі-р'я на по - дві-р'я, за - ко - ти-лось як по -

ві - р'я у тра - ву. Ой, ле - ті - ли ди - кі

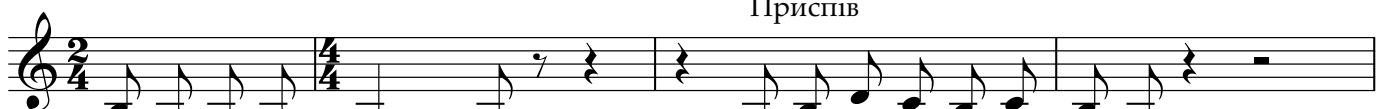

гу-си. Гой-я, гой - я. Ой, ле-ті-ли ди-кі гу-си че-рез

ліс, не ка-жи сво-ій по-дру-зі, хто то-бі ко-ра-ли

Приспів

зо-ря-ні при - ніс. Як по-сту-ка ніч-ка тем-на

у ві-кон-це знов, не пи-тай ме-не да - рем-но

про мо-ю лю-бов. Ой, ле-ті-ли в день о - сін-ній, Гой-я, гой

- я, ди-кі гу-си до са - мот-ньо-ї вер - би...

Там, де дво - є, там ве - сіл - ля,

а де тро - є - пер - ші я - го - ди жур - би.

Ой, легіли до світання
 Дикі гуси через марево ночей...
 Бережи своє кохання
 Ти, дівчино, від корисливих очей.
 Приспів.

Ой, легіли понад вечір
 Дикі гуси через ліс у зелен гай...
 Відчини подрузі двері,
 Але серце їй своє не відкривай.
 Приспів.

131. Черемшина.

Муз. В. Михайлюка, сл. М. Юрійчука.

Помірно

Знов зо-зу-лі чу-ти го-лосв лі-сі, лас-тів-ки гніз-деч-ко зви-ли в стрі-сі.

А вів-чар же-не о-та-ру пла-єм, тьох-нув піс-ню со-ло-вей за га-єм.

Приспів

Всю-ди буй-но квіт-не че-рем-ши-на, мов до шлю-бу вбра-ла-ся ка-ли-на.

Вів-ча-ра в са-доч-ку, в ти-хо му ку-точ-ку где дів-чи-на, где.

Йшла вона в садок повз осокори,

Задивилась на високі гори.

Де з беріз спадають вранці роси

Цвіт калини приколола в коси.

Приспів.

Ось і вечір - вівці біля броду,

З Черемоша п'ють холодну воду.

У садочку вівчара стрічає

Дівчинонька, що його кохає.

Приспів.

132. Чорнобривці.

Муз. В. Верменича, сл. М. Сингаївського.

Не поспішаючи

Чор - но-брив-ців на-сі-я-ла ма-ти у мо-їм сві-тан-ко-вім кра-ю,

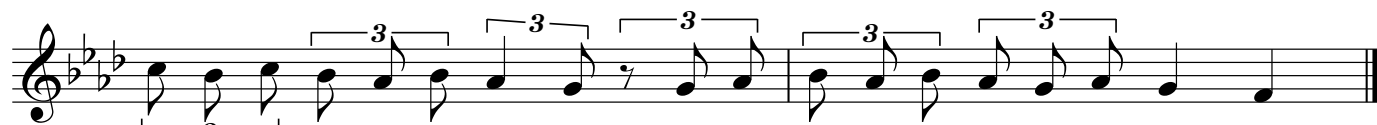
Приспів

та й нав-чи-ла вес-нян-ки спі-ва-ти про кві-ту-чу на-ді-ю сво-ю. Як на

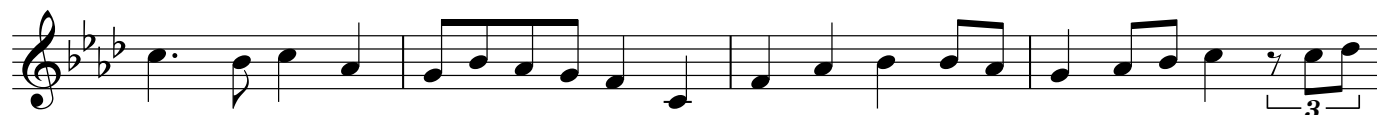
ті чор-но-брив-ці по-гля-ну, ба-чу ма-тір ста-рень-ку, ба-чу

ру-ки тво-ї, мо-я ма-мо, тво-ю лас-ку я чу-ю, рід-нень-ка.

Я розлуки та зустрічі знаю,
Бачив я у чужій стороні
Чорнобривці із рідного краю,
Що насіяла ти навесні.
Приспів.

Прилітають до нашого поля
Із далеких країв журавлі.
Розквітають і квітки, і доля
На моїй українській землі.
Приспів.

133. Моя стежина.

Муз. П. Майбороди, сл. А. Малишка.

Помірно

Чо-му, ска - за-ти, й сам не зна-ю, жи-ве у сер-ці стільки літ

о-та сте-жи-на в на-шім кра-ю, од-ним од-на бі-ля во-

ріт. О-та сте-жи-на у на-шім кра-ю, од-ним од-

на, од-ним од-на бі-ля во-ріт. Де ти, мо-я сте-жи-но,

де ти, мо-я сте-жи-но, о-та сте-

жи-на в рід-нім кра-ю од-ним од-на, од-ним од-на бі-ля во-ріт.

Дощами мита й перемита,

Снігами знесена у даль,

Між круглих соняхів із літа,

Мій ревний біль і ревний жаль.

Між круглих соняхів із літа,

Мій ревний біль, мій ревний біль

І ревний жаль.

Моя надієчко, я знаю,

Мій крик життя на цілий світ -

Ота стежина в ріднім краї,

Одним одна біля воріт.

Ота стежина в ріднім краї

Одним одна, одним одна,

Одним одна біля воріт.

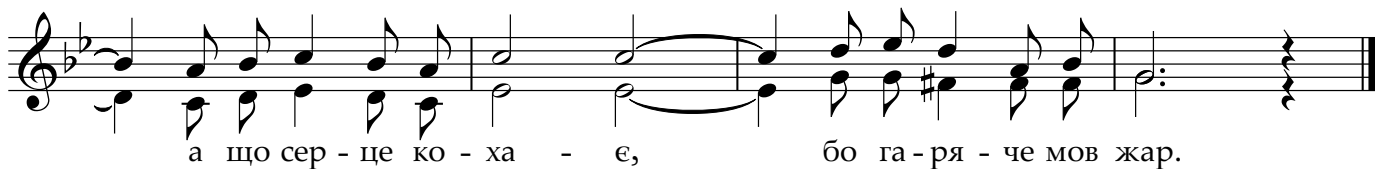
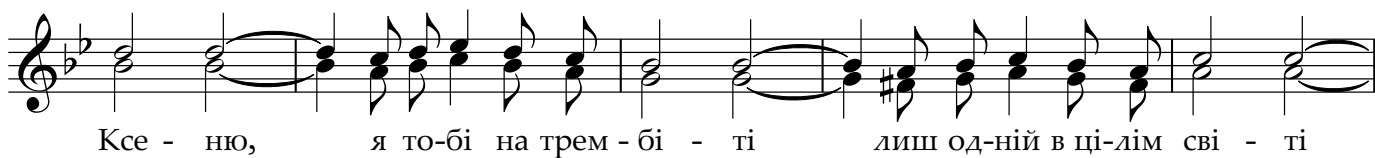
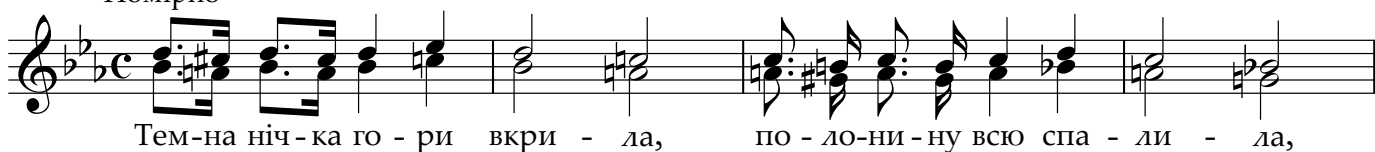

134. Гуцулка Ксеня.

Муз. Я. Барнича, сл. народні.

Помірно

Пролетіло тепле літо,
 Гуцул іншу любить скрито,
 А гуцулку яснооку
 В ніч останню він прощав.
 Приспів.

Черемоша грали хвилі,
 Сумували очі сині,
 Тільки вітер на соснині
 Сумну пісню завивав.
 Приспів.

135. Пісня про матір.

Муз. І. Поклада, сл. Б. Олійника.

Andantino

1. Ма - мо, ве - чір до - го - ря, ви - гля - да те - бе ро - са,
 2. В сад ви - шне - вий на по - рі, по - вер - ну лись жу - рав - лі.

ті - л - ки ти не - мов зо - ря, да - ле - ні - єш в не - бе - сах, да - ле - ні - єш, як за
 А ме - ні, як до зо - рі, до - лі - та - ти на кри - лі все до те - бе, як до

ві - я - ми сльо - за. Ти від лю - то - ї зи ми за - ту - ля - ла нас криль
 віч - но - ї зо - рі. Ти - ха стеж - ка за - цві - ла, ма - ті - о - ло -

ми, при - хи - ля - ла - ся теп - лим ле - го - том, за - див - ля - ла - ся бі - лим
 - ю, жи - том - до - ле - ю сві - тан - ко - во - ю, ди - вом каз - ко - ю, ю - ним

ле - бе - дем, ди - вом - каз - ко - ю, за ві - ко - неч - ком, си - ва лас - тів - ко, си - ве
 со - ня - хом, си - ва лас - тів - ко, си - ве со - неч - ко, си - ва лас - тів - ко, си - ве

1. 2.

со-неч-ко. со-неч-ко. Жи-том до-ле-ю сві-тан-ко-во-ю, ди-вом-каз-ко-ю, ю-ним со-ня-хом, си-ва лас-тів-ко, си-ве со-неч-ко. Си-ва лас-тів-ко, си-ве со-неч-ко.

1. 2.

си-ва лас-тів-ко, си-ве со-неч-ко.

Музичні приклади з опер

Опера "Коза-Дереза" М.Лисенка

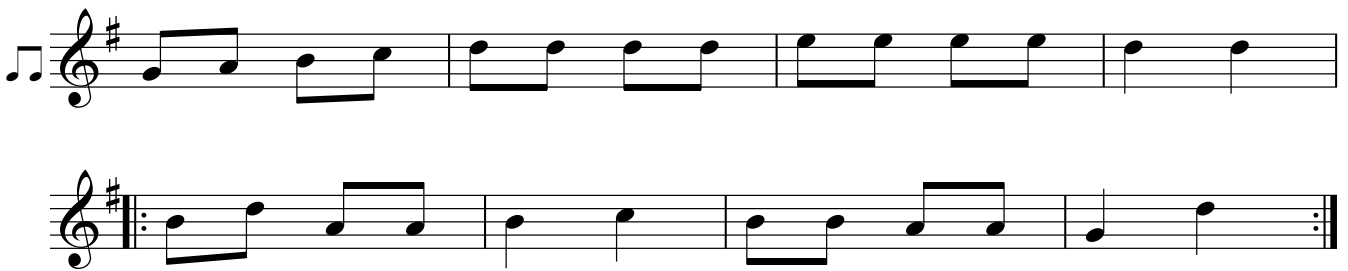
136. Пісенька Лисички

Andante semplice

Я Ли - си - чка, я се - стри - чка, не си - джу без ді - ла:
я гу - ся - тка па - сла, по - лю - вать хо - ди - ла.

1. Я Лисичка, я сестричка,
Не сиджу без діла:
Я гусятка пасла,
Полювать ходила. | 2. А тепер мені в неділю
Треба відпочити,
Свою хатку гарнесенько
Треба покрасити. | 3. А щоб краща, а щоб краща
Була моя хатка,
Піти треба у гайочок
Квіточок нарвати. |
|--|--|---|

137. Пісня Кози

Andante maestoso

Го - ре ме - ні, го - ре! Що ма - ю ро - би - ти?
Ку - ди ж ме - ні, бі - дній, ку - ди за - хо - ва - тись?
як до - же - не ста - рий дід, бу - де знов лу - пи - ти.
Бо так со - ром і лю - дям до - брим по - ка - за - тись.

1. Горе мені, горе!
Що маю робити?
Як дожене старий дід,
Буде знов лупити. | 2. Куди ж мені, бідній,
Куди заховатись?
Бо так сором і людям
Добрим показатись. |
|---|---|

138. Пісня Кози

Andante

Я Ко - за - Де - ре - за, пів - бо - ка лу - пле - на,
за три ко - пи ку - пле - на, ту - пу - ту - пу но - га - ми,
ско - лю те - бе ро - га - ми, хво - сти - ком за - ме - ту,
ні - жка - ми за - то - пчу, тут то - бі й смерть!

Я Коза-Дереза,
півбока луплена
за три копи куплена,
тупу - тупу ногами,
сколю тебе рогами,
хвостиком замету,
ніжками затопчу,
тут тобі й смерть!

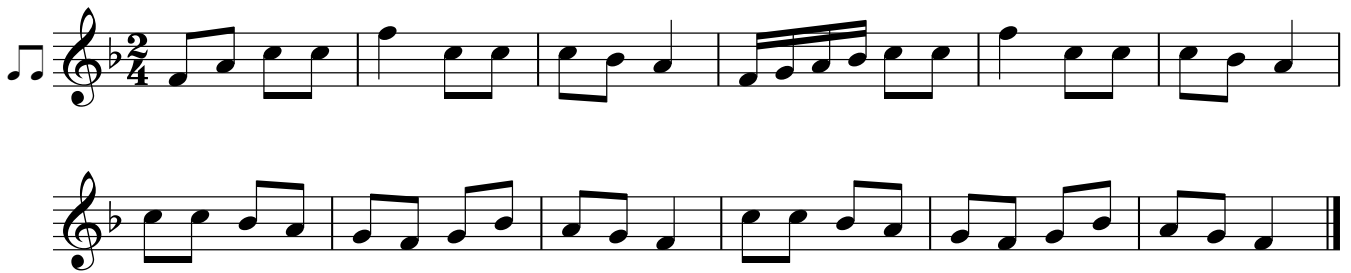

139. Пісня Зайчика

Andante cantabile

До-брий ве - чір, Ли - со-нько, ку - ди йдеш? До - брий ве - чір,
Ли - со - нько, ку - ди йдеш? Ска - жи ме - ні пра - вдо-ньку,
де жи - веш? Ска - жи ме - ні пра - вдо-ньку де жи - веш?

140. Пісня Вовчика

Andante moderato e pesante

Ой я, сірий Вовчок,
по степах гуляю,
та на тих овечок,
пильно поглядаю.

141. Пісня Рака

Andante moderato

1. Ой, я Рак-неборак,
Я не простий козак!
Через те на мені
Не киря, не сіряк!

2. Я над раками пан.
Я болотний гетьман!
Подивіться, люди добрі,
Який пишний жупан!

142. Пісня Ведмедя

Adagio

Хо-див я, хо- див по всіх па - сі ках, ве - се - ло там!

Лі-чив сті-льні- ки по всіх у - ли- ках, со - ло - дко страх!

143. Звірячий гурт

Хо-дім, брат - ця, во-ю-ва - ти, Ли - си - че - ньку ря-ту-ва - ти;

Нас ор-да те-пер та-ка, що ні-хто нас не зля-ка. А ну, зві - ре по-ка-жись!

1. Ходім, братця, воювати,
Лисиченьку рятувати;
Нас орда тепер така,
Що ніхто нас не зляка.
А ну, звіре, покажись!

2. Ми застукані ногами,
Закочемо зубами,
Скрикнем страшно на весь ліс!
А ну, звіре, покажись!
А ну, звіре, покажись!

Народна опера "Наталка Полтавка" І.Котляревського в редакції М.Лисенка

144. Пісня Наталки "Віють вітри"

Andante poco moderato

Ві - ють ві-три, ві - ють буй-ні, аж де-ре-ва гну - ться;

о, як бо-лить мо - є се-рце, а сльо-зи не ллю-ться.

1. Віють вітри, віють буйні,
Аж дерева гнуться;
О, як болить моє серце,
А сльози не ллються. (2 р.)	5. Що на полі, що на пісках,
Без роси на сонці?
Тяжко жити без милого
І в своїй сторонці. (2 р.)
2. Трачу літа в лютім горі
І кінця не бачу.
Тільки тогді і полегша,
Як нишком поплачу. (2 р.)	6. Де ти, милий, чорнобривий,
Де ти? - Озовися!
Як я, бідна, тут горюю,
Прийди подивися. (2 р.)
3. Не поправлять сльози щастя,
Серцю легше буде,
Хто щасливим був часочок,
Про смерть не забуде. (2 р.)	7. Полетіла б я до тебе,
Та крилля не маю,
Щоб побачив, як без тебе
З горя висихаю. (2 р.)
4. Єсть же люди, що і моїй
Завидують долі,
Чи щаслива та билинка,
Що ростеть на полі? (2 р.)	8. До кого я пригорнуся,
І хто приголубить?
Коли тепер того нема,
Який мене любить? (2 р.)

145. Пісня Петра "Сонце низенько"

Andante

Со-нце ни - зе - нько, ве - чір бли - зе - нько, спі - шу до

те - - бе, ле - чу до те - - бе,

мо - є се - рде - нько! Мо - є се - рде - нько!

1. Сонце низенько, вечір близенько.

Спішу до тебе, лечу до тебе,

Моє серденько! (2 р.)

3. Серденько моє, колись ми обое

Любились вірно, чесно, примірно

І жили в покої. (2 р.)

2. Ти обіщала мене вік любити,

Ні з ким не знаться і всіх цураться,

А для мене жити. (2 р.)

4. Ой, як я прийду, тебе не застану,

Згорну рученьки, згорну я біленькі

Та й не жив я стану... (2 р.)

146. Пісня Наталки "Ой я дівчина Полтавка"

Andante

Ой я ді - вчи - на По - лта - вка, а зо - вуть ме - не На - та - лка,

ді - вка про - ста, не - кра - си - ва, з до - брим се - рцем не спе - си - ва.

Ді - вка про - ста, не кра - си - ва, з до - брим се - рцем, не спе - си - ва.

1. Ой я дівчина Полтавка,
А зовуть мене Наталка, -
Дівка проста, не красива,
З добрим серцем, не спесива. (2 р.)

2. Коло мене хлопці в'ються
І за мене часто б'ються,
А я люблю Петра дуже, -
До других мені байдуже. (2 р.)

3. Мої подруги пустують
І зо всякими жартують,
А я без Петра скучаю
І веселості не знаю. (2 р.)

4. Я з Петром моїм щаслива,
І весела й жартівлива,
Я люблю Петра душею,
Він один владіє нею. (2 р.)

147. Пісня Виборного "Ой під вишнею"

2. І просилася, і молилася:
Пусти мене, старий діду,
На вулицю погулять! (2 р.)
3. Ой я сам не піду, і тебе не пущу:
Хочеш мене, старенького, та покинути. (2 р.)
4. Ой не кидай мене, моя голубочко,
Куплю тобі хатку, і ще сінажатку.
І ставок, і млинок, і вишневенький садок. (2 р.)
5. Ой не хочу хатки, ані сінажатку,
Ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка. (2 р.)
6. Ой ти, старий дідуган, ізогнувся, як дуга,
А я, молоденька, гуляти раденька. (2 р.)

148. Пісня Петра "У сусіда хата біла"

У су-сі - да ха- та бі- ла, у су-сі - да жі - нка_ ми - ла;

а у ме - не ні ха - ти - нки, не-ма ща-стя, не - ма жі-нки.

1. У сусіда хата біла,
У сусіда жінка мила;
А у мене ні хатинки,
Нема щастя, нема жінки. (2 р.)

3. Сусід ранше мене сіє, -
У сусіда зеленіє,
А у мене не орано,
І нічого не сіяно. (2 р.)

2. За сусідом молодиці,
За сусідом і вдовиці,
І дівчата поглядають, -
Всі сусіда поважають. (2 р.)

4. Всі сусіда вихваляють,
Всі сусіда поважають,
А я марно часи трачу,
Один в світі тільки плачу. (2 р.)

149. Пісня Возного "Всякому городу нрав і права"

Вся-ко-му го-ро-ду нрав і пра - ва, вся-ка і - мі-єть свій ум го-ло - ва,

всі, ко-го при-хо-ті во-дїть за ніс, вся-ко-го ма-нить к на-жи-ві свій біс.

Лев роздирає там вовка в куски,
 Тут же вовк цапа скубе за виски,
 Цап у городі капусту псує,
 Всякий з другого бере за своє.
 Всякий, хто вище, то нижчого гне,
 Дужий безсильного давить і жме;
 Бідний багатого — певний слуга,
 Корчиться, гнеться пред ним, як дуга.
 Всяк, хто не маже, то дуже скрипить;
 Хто не лукавить, то здаду сидить,
 Всякому рот дере ложка суха, —
 Хто ж є на світі, щоб був без гріха?

150. Пісня Миколи "Та немає в світі гірш нікому"

Andante vigoroso

Бурлак ходить, заробляє, аж піт очі заливає.
 А хазяїн його лає, а хазяйка дорікає:
 Де ж ти, хлопче, волочився, що по пояс заросився?
 Був я в лісі, був я в полі, шукав козак своєї долі...

Опера "Запорожець за Дунаєм" С.Гулака - Артемовського

151. Романс Оксани "Місяцю ясний"

Moderato

Мі-ся-цю я - сний, зо-рі пре-кра-сні, бо-жі-ї о - чі те-мно-ї

но - чі, бо-жі-ї о - чі те - мно-ї но - чі, вас я бла - га - ю,

грудь о-бле-гші-те, вість при-не - сі - те з рі-дно-го кра-ю.

2. Орлоньку сизий, соколе бистрий,
Що вік на волі - в заavidній долі,
Що вік на волі - в заavidній долі.
Вас я благаю, грудь облегшіте,
Вість принесіте з рідного краю.

3. Тихий Дунаю, зелений гаю,
Хвилі кипучі, вітри могучі,
Хвилі кипучі, вітри могучі.
Вас я благаю, грудь облегшіте,
Вість принесіте з рідного краю.

152. Пісня Карася "Ой щось дуже загулявся"

Allegretto

Ой щось ду-же за - гу - ля-вся, ле-две я сю - ди до - бра-вся...

Бу-де жі-нка ма - буть би-ти за чу - при-ну во - ло - чи - ти,

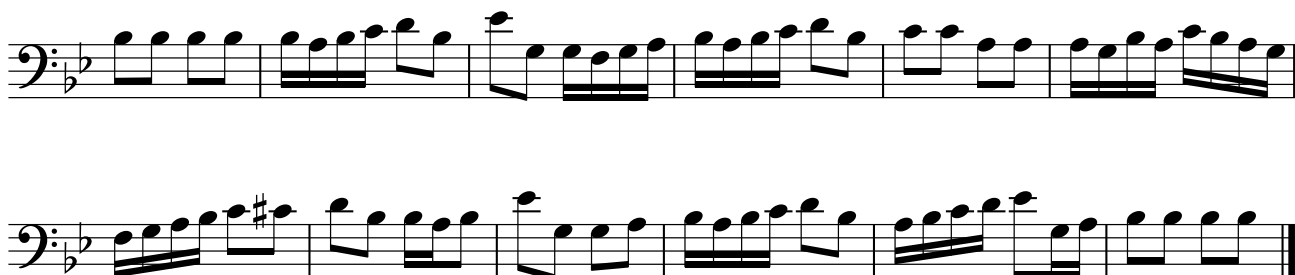

бу - де жі-нка ма - будь би-ти, за - чу - при-ну во - ло - чи - ти.

2. Гей, заїхав до шинкарки,
Випив в неї ще три чарки,
П'яний з воза ізвалився,
Трохи, трохи не убився.

3. Задумали мандрувати,
Рідні хати покидати,
За Дунаєм опинились,
З басурманством подружились.

4. Ой, погані, такі жарти!
Випив, мабуть, я з дві кварта.
Третя ось де... пригодиться
Щоб було чим похмелиться.

153. Каватина Карася "Тепер я турок, не козак"

Allegro moderato

Те-пер я ту - рок, не ко-зак. Зда - є - ться, до-бре о-дя-гну-вся? і

як во-но зро-би - лось так, що в ту-рка я пе-ре-ве-рну-вся? те

пер я ту-рок не ко-зак. Зда - є - ться, до-бре о-дя-гну-вся? і

як во-но зро-би-лося так, що в ту-рка я пе-ре-ве-рну - вся, що

в ту - рка я пе - ре - ве - рну - вся?

2. З Івана я зробивсь... Урхан,
 нехай Одарка вибачає,
 ось бач, який нап'яв жупан,
 тепер вже жінка не впізнає.
 Тепер я турок не козак.
 Здається добре одягнувся?
 І як воно зробилось так,
 що в турка я перевернувся,
 що в турка я перевернувся?

The musical score consists of five staves of bass clef notation. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The melody is written in a simple, rhythmic style with various note values including quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests.

154. Пісня Одарки "Ой казала мені мати"

Allegretto

The musical score consists of three staves of treble clef notation. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The melody is written in a simple, rhythmic style with various note values including quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests.

Ой ка - за - ла ме - ні ма - ти ще й при - ка - зу - ва - ла, щоб я
 хло - пців у са - до - чок не при - на - джу - ва - ла. Ой
 ма - мо, ма - мо, ма - мо, не при - на - джу - ва - ла! Ой

ма - мо, ма - мо, ма - мо, не при - на - джу - ва - ла!

155. Арія Андрія "Блаженний день, блаженний час"

Largo

Бла-жен-ний день, бла-жен-ний час, сі - я - є знов нам во-льна во-ля, до

рі - дно-го ве-рне-мось кра - ю, зе-мля ко-ха-на же де на нас!

На кри - лах ми че-рез Ду - най по - ли - нем в рі-дну У-кра

ї - ну і ра - ді-сну о-цю го - ди-ну про сла-ви-мо із кра-ю . в край.

2. Страждали ми на чужині,
 Без тебе, краю наш, марніли,
 І, споминаючи, тужили
 Про язви скорбнії твої.
 О, доле, путь щасливу дай,
 Ми знову серцем оживаєм,
 І день ясний благословляєм,
 Коли побачим рідний край!

Musical score for the second piece, consisting of four staves of music in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#).

156. Фінал "Там за тихим, за Дунаєм"

Allegretto

Musical score for the final piece, consisting of four staves of music in 2/4 time with a key signature of two sharps (D#).

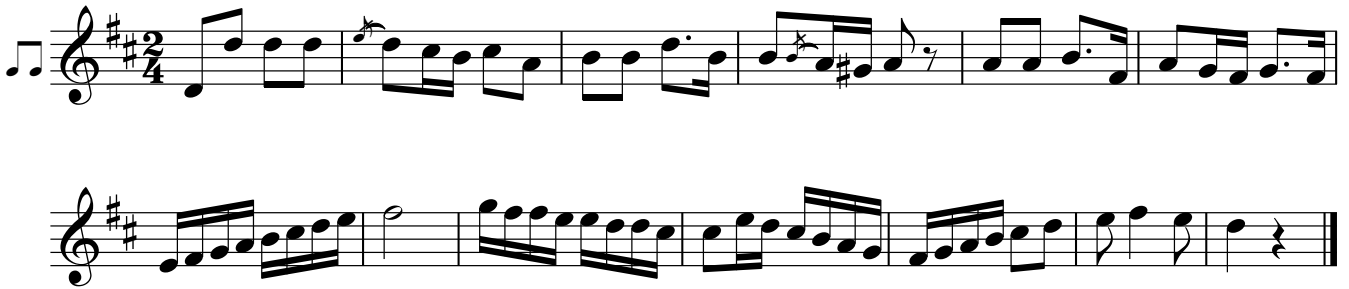
Там за ти-хим, за Ду - на - ем на зе - млі єсть бо - жий_ рай.

Ми ту - ди, ту - ди ба - жа - ем, там наш ми-лий, рі-дний

край, ми ту - ди ту - ди ба - жа - ем

там наш ми - лий, рі - дний край.

Там за тихим, за Дунаєм
на землі є божий рай.
Ми туди, туди бажаєм,
там наш милий рідний край.
Ми туди, туди бажаєм,
там наш милий рідний край.

Опера "Тарас Бульба" М.Лисенка
157. Пісня Кобзаря "Ой кряче ворон"

Moderato

Ой кря-че во - рон си - зо-кри-лий, що по-па-вся в пу - та,
на-сту-па - є У-кра-ї ні пре-ве-ли - ка скру - та!
Я-кусь у - ні - ю го - ту - ють за для нас ксьо-ндзи ті,
хо-чуть ві - ру на-шу сла - вну зни-щи-ти змі - сти - ти!
За - па - са-ймо ж то - ва - ри - ша го - стро-го в ха - ля - ву
тре-ба бу-де ря-ту-ва - ти сво-ю во-лю і ще й сла - ву!

The piano accompaniment consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. It features a triplet of eighth notes, followed by a five-note descending scale, and then continues with various rhythmic patterns and rests. The second staff continues the melodic line with a five-note scale and a triplet. The third staff shows a change in time signature to 3/4 and includes a triplet. The fourth staff returns to 3/4 and features a five-note scale. The fifth staff concludes the piece with a 6/4 time signature and a final chord.

158. Пісня Тараса "Гей, літа орел"

Andante maestoso

The vocal line is written in bass clef with a common time signature (C). It consists of four staves of music. The lyrics are written below the notes. The melody is characterized by long, flowing lines with many slurs and accents, reflecting the 'Andante maestoso' tempo. The lyrics are: "Гей, лі-та о - рел, гей, лі - та - є си - зий та по-під не - бе- са - ми. Гей, гу-ля ко - зак, ко-зак за-по - ро - жець, сте - па - ми, я - ра - ми! Чи та-нцю-вать - то й у - шква - рить, аж зе - мля тря - се - ться! За - спі-

ва - є лу - на пі - де, аж ли - хо смі - є -

- ться! Го - рі- лку, мед не ча-рка-ми - по-ста-вцем че - рпа - є,

а во-ро-га, за - плю-щи-вшись, ка - та не ми - на - є!

Гей не-ма в ньо - го а ні о - се - лі, ні са - ду ні

ста - ву. Степ і мо - ре ко - за - ко - ві скрізь шлях

би - тий, скрізь до - бу - де сла - - ви!

159. Хор запорожців "Гей, не дивуйте, добрі люди"

Allegro

Гей, не ди-вуй - те, до-брі лю-ди, що на Вкра-ї - ні по-вста - ло!

Бо вра-жі ля - хи нас до-ко-на-ли, ллють за жи-ву шку - ру са - ло!

Бо вра-жі ля - хи нас до-ко-на-ли, ллють за жи-ву шку - ру са - ло!

Гей, за-по-ро - жці, сла-вне-є бра-ття, ми ж о-бо-ро-нці є - ди - ні,

за-же-нем ля - хи аж за три шля-хи, щоб не бу-ли на Вкра - ї - ні!

За-же-нем ля - хи аж за три шля-хи, щоб не бу-ли на Вкра - ї - ні!

160. Хор запорожців "Засвітали козаченьки"

Alla marcia

За - сви - ста - ли ко - за - че - ньки
в по - хід з по - лу - но - - - - - чі,
за - пла - ка - ла мо - ло - да ді - вчи - на
сво - ї я - сні о - чі,
за - пла - ка - ла мо - ло - да ді - вчи - на
сво - ї я - сні о - чі.

2. Зійшов місяць над водою, а сонця немає,

Мати сина в путь і доріженьку, слізно проводжає. (2 р.)

3. Іди, іди, мій синочку, іди та не гайся:

За чотири неділеньки додому вертайся. (2 р.)